

16de Aarg.

1885.

30te Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

31te Juli. — 14de Hefte.

Decorah, Iowa.

Vaa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„Vor Hjemmet“.

udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: R. Throudsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegners Møbelmagazin

har et smukt Udvalg af alle Slags saavel elegante som simple Møbler til Møblering af Stadsværelser, Dagligværelser og Sovværelser; elastiske Sengbunde, Rænestole, Gynge stole, Spiseborde med Indstudsplader, Centrumborde af nyeste Facon, Fosfilsten Borde, Speile og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforlyst Møbelhandel. Gode Varer til rimelige Priser. Afslæg mig et Besøg, førend du kjober andetsteds

Mine Møbelrum er et Kvartal Nordvest fra Milwaukee & St. Paul R. R. Depot. Chs. Hegner.

Meneely & Company, West Troy, N. Y.,

Klokker. Fordelagtigt bekendt blandt Almenheden siden 1826. Kirke-, Kapel-, Skole-, Brandalarm og andre Klokker; ogsaa forskjellige Slags Klokkespil.

85 4 1 1 1 1

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDISE,

Decorah, - - - Iowa.

J. J. O. Gremm.

sælger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olie, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælge.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

1 1 1

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

16de Aarg. }

31te Juli 1885.

} 14de Hefte.

Forunderligere end et Eventyr.

(En Fortælling om Metlakatla-Missionen.)

(Slutning).

Denne fremstjndedes ved endel Fremmedes Ankomst for at tage Del i „Medicinffikene“, der skulde feires i Legaiſks Hus, der laa lige ved Skolen. Forbitret over, at Disciplene stadig gik forbi hans Dør, og over Larmen af den Staalſtang, hvorpaa man slog for at kalde dem sammen, henvendte han sig til Statholderen i Fortet med den Anmodning at faa Duncan til at lukke Skolen en Maaned, medens Feflighederne var paa det Høiefte. Efter en lang Raadſlagning med Officererne og Betjentene i Fortet beſluttede Duncan at blive ved ſom ſædvanlig. Folgen heraf var, at Høvdindgen ſatte Forlangendet ned til fjorten Dage og erklærede, at blev Skolen ikke lukket, vilde han ſkyde Enhver, der gik i Skolen. Ifte deſto Mindre blev Duncan ved, og uagtet Preſter forſamlede ſig udenfor Skolen, ſom for at ſætte Truslerne igjennem, formaade han dog omtrent 80 til at blive ved at gaa i Skolen. Tilſidſt foreſlog Preſterne ſom en ſidſte

Indrømmelſe, at Skolen ſkulde ophøre 4 Dage. Dgſaa dette blev afflaet. Alt var nu i den ſtorſte Spænding. Næſte Dag kom Legaiſks Kone og bad Duncan om at give efter og ſagde, at det var ikke ſaameget hendes Mand ſom Slægten, der forlangte det. Men Duncan, ſom indſaa, at Slaget maatte leveres om ikke nu ſaa dog ſiden, ſtod faſt og gik ſelv hen for at kalde Disciplene ſammen. Om Formiddagen gik Alt roligt, men da der om Eftermiddagen ſkulde ſlaaes paa Stangen, kom Legaiſk med en Skare Preſter, iforte hele deres Trolddomsdragt, befalede Drengen at lade være med at ſlaa paa Stangen og gik med omtrent ſyv af ſine Vedjagere ind i Skolen, Reſten blev udenfor. Forſt befalede han med høi Roſt de ſaa Discipline, ſom allerede vare komne, at gaa. Duncan, ſom ſaa, at man vilde ſtrømme ham, talte i en rolig Tone, viſte dem, hvor onde deres Veie vare, ſamt at deres Trudſler rørte ham ikke, da Gud var hans Herre

og ham skulde han lyde og ikke dem. Samtalen varede i mere end en Time. Undertiden syntes Legait tilbøielig til at give efter, men snart brød han ud endnu voldsommere end før. I det han førte sin Haand tværs over Struben, sagde han, at han forstod at slaa Folk ihjel. I det han saa paa to af sine Vedsagere, sagde han: „Jeg er en Morder, det ere I ogsaa, hvad godt kan det være for os at gaa i Skole.“ Dertil minde de Duncan dem om, hvorofte han havde sagt dem, at der var Forladelse formedelt Kristus ogsaa for Mordere. Mod Slutningen kom to af de værstudsende Mænd hen og hvistede Legait Noget i Øret, hvorpaa han sprang op, stampede med Fodderne, brølede høit og gjorde sig saa rasende som mulig; men da han saa, at han Intet udrettede, gif han, hvorpaa Duncan begyndte paa at holde Skole igjen. Sandelig, det var ikke uden Grund, at Duncan den Aften skrev i sin Dagbog: „Jeg er endnu ilive. Jeg har Aarsag til hjertelig at takke den altseende Fader, som idag har beskjærmet og føttet mig.“

For dem, der kjende Indianernes Voldsomhed og Hensynsløshed, er Udgangen paa denne Sag næsten ubegribelig. Her var en Mand, den største Hovding ikke alene paa Stedet selv, men i hele 12 Mil til alle Sider, en Mand, som hidtil ikke havde kjendt til den allermindste Modstand mod sin Villie i Nogetsomhelst, og som aldrig betænkte sig paa at slaa Noget ihjel, og han maatte give efter ene og alene ved Ordets Magt. Her viser Guds Finger sig tydelig. Man fik siden Noget at vide, der kunde bidrage til at forklare Begivenheden. Kloh havde nemlig erklæret, at Duncan stod under hans Beskyttelse, og at han vilde hevne enhver Uret, som tilføiedes ham, og han var bekjendt som

en Mand af en meget bestemt Karakter. Da Legait trængte sig ind i Skolen, fulgte Kloh med, mod Sædvane i indianer Dragt og stod ganske rolig og saa til, men Legait vidste, at rorte han Duncan, vilde rimeligvis Kloh strax støde ham ned, og han havde dog vel ikke lyst til at miste Livet for en Tro, som han selv neppe troede paa.

Da Trudsler vedblev at yttres mod Disciplene, og det lod til, at de vilde blive bragte til Udførelse, besluttede Duncan for en Stund at holde Skole andetsteds, og Dagen efter aabnedes den i en Hovdings Hus med over 100 Lærlinge.

Det var 5 Dage før Jul (1858), at Alt dette gif for sig. Juleaften holdt Duncan en Tale for sine Disciple, hvori han udlagde dem, hvorfor Julen holdes hellig, ikke, som de maaste hidtil havde havt Grund til at tro, for at de Hvide i de Dage skulde more sig og drikke sig fulde, men fordi den havde bragt „en stor Glæde over alt Folket.“ Tillige bad han dem om næste Dag at bringe deres Benner med. Juledag forsamledes omtrent 200, og for dem prædikede Duncan nu for første Gang frit uden Papir. Han forkyndte dem om Guds Kjærlighed og om hans Had til Synden og nævnedes dem især saadanne Synder som Drukkenskab og Løsagtighed. Under Prædiken blev en Kone, der led af en slem Sygdom, hun selv havde paadraget sig ved syndigt Levnet, meget syg og maatte bæres bort — et slaaende Exempel paa Folgen af de Synder, han havde omtalt. Efter Prædiken katekiserede Duncan med Børnene, og Guds-tjenesten sluttede med to Psalmer, de havde lært i Skolen.

Saaledes holdt Duncan Gudstjeneste hver Søndag. For bedre at forstaaes, brugte han de Indfødtes Udtrykssmaade.

Han sagde saaledes: „Bliver en Høvdning forurettet, maa der gøres Fyldest derfor, kan Fornærmeren ikke betale, maa hans Slægtninge gjøre det. Hvor der ikke gøres Fyldest, sfer ingen Forligelse. Vi have Alle fortørnet den store Høvdning, vi kunne ikke betale, Christus har gjort det for os.“

Strax efter Jul havde Duncan atter taget Skolehøgningen i Brug, og da Disciplene stadig tiltog i Tal, maatte han dele dem i Klasser. Hovedformaalet med Skolen var at føre Folket til Vorherre. Han begyndte derfor hver Dag med en kort Tale over et Bibelsprog eller en bibelsk Fortælling, derpaa lod han dem Alle fremføre et eller to Bibelsprog, og gjentage dem saalænge, til de lærte dem; han forklarede dem for dem og drog Omjerg for siden at gjentage dem saa at de ret kunde indpræges i deres Husfommelse. Han oversatte flere Psalmer, hvilke de Indfødte med stor Glæde sang. Nogle bibelske Billeder, som sendtes ham i Begyndelsen af 1859, gjorde ham en god Gavn; da de Indfødte saa Noah ofre efter Udgangen fra Arken, forstode de strax denne Handling, de havde ogsaa Dfringer, men forstode ikke Betydningen deraf, nu kunde de desto bedre lære Christi Dffer at kjende.

At al denne Undervisning bar Frugt, var tydeligt. Skjønt en stor Mængde Brændevin var bleven indført af Handelsmænd, var der dog langt mindre Svir og Slagsmaal end sædvanlig, intet Drab skeede den Vinter, en til to Slægter havde ganske givet Afskald paa „Medicinvæsenet“, og i de andre dreves det med mindre Kraft end før.

Da i Foraaret 1859 Tiden til den aarlige Udvandring kom, spurgte mange Indvaanere Duncan, om de maatte tage deres Born ud af Skolen, hvilket han villigt indrommede, da han jo vidste, at

de ikke godt kunde undværes ved Fisseriet, og at hvis Forraadet ellers blev knapt, vilde man styde Skulden paa ham og Bornene. Destobedre Tid fik han til at forberede Lærebøger og andet deslige for Skolen.

Den Indflydelse, Duncan havde havt til at hæmme Drukkenstab og de deraf følgende Udskielsler, var aabenbar for Alle, og Høvdningerne besluttede at tage sig deraf. I Foraaret 1859 holdt de et Møde hos Legait, ved hvilket Duncans Grunde forhandlede og fik almindeligt Bifald. Høvdningerne vedtog at sende Bud til ham og bede ham at vedblive at tale stærkt „mod Folkets slette Udsærd“ og sagde, „at de vilde støtte ham med stærke Taler.“ Og hvad der næsten var en endnu større Triumf, Legait selv sendte Bud, at han vilde besøge Skolen, hvilket ogsaa skeede den 6te April. Flere Høvdninger fulgte nu hans Exempel, saa at der nu stundom var 4 til 5 af disse i Skole om Gangen.

Hele Tænkemaaden mod Duncan undergik i Sommeren 1859 en stor Forandring til det Bedre. Det viste sig, da en Indfødt Cusjvahl, som man i Fortet havde aflaaet nogen Medicin paa Grund af en for nylig udvist slet Opførsel, paa indiansk Vis hævnede sig paa den første Eiendom, som han traf, der tilhørte hvide Mænd, idet han med sin Dre gik hen i Skolen og huggede alle Vinduerne itu. Det vakte stor Forbitrelse blandt de Indfødte og mange Bøsser ventede paa Skurken for at straffe ham derfor. Det forstaaer sig selv, at Duncan strax forsikrede, at han ikke var vred paa Cusjvahl, og at det vilde smerte ham, om Noget tilføiede ham noget Ondt, og saaledes lagde Stormen sig.

Hvor fordelagtig Tsimjji'erne udmærkede sig fremfor andre Indianere, sees af en Meddelelse af Stiftets Bisop, den

fortræffelige Dr. Hills i Hovedstaden Victoria. Her var et rent Sodoma. Udstud af alle europæiske Folk blandedes her med Kinesere, Indianere m. fl., og Hedningerne lærte de Hvides Laster; den forfærdeligste Drukkenskab og Uædelighed dreves her offentlig og uden Sky. Den 18de Januar 1860 skriver Biskopen: „En Indianer besøgte mig. Han saa ud som en respektabel ung Engländer og havde et behageligt Ud-vortes, han kunde tale en Smule Engelsk. Det var en Tsimtjier fra Fort Simpson. Jeg besøgte igaar hans Hytte. Den var ren og net og havde forstjellige Befvemmeligheder, en net Kaffelovn, et Sengested og en Pult. Hans Kone, Tary, var net og behagelig. Han hedder John Clark og er en fuldblods Indianer. Han var kommen herved for at handle og holder Butik. Han fortalte mig, at han bad til Gud. Han kjender nogle af den kristelige Troes Hovedpunkter. Jan. 21: Jeg besøgte Clark. Han skriver en smuk Haand og staver godt Engelsk. Han fremsagde Herrens Bøn paa en ærbødig og rørende Maade. Han kunde fortælle om, at Kristus døde for os og sagde, at han elskede ham. Vi havde en interessant Samtale, som han oienlykkelig fandt Behag i. Vi knælede Alle ned. Han foldede sine Hænder, fik sin Kone og Barn til at gjøre det Samme, og jeg bad vor himmelske Fader om hans Velsignelse over vore Planer og over disse stakkels Indianere, og at han vilde lade sin Sandhed blive kjendt af dem, og at Alle maatte blive delagtige i Frelsen i ham. Jeg ser af og til John Clark i Kirken. Dette glædelige Resultat skyldes for en stor Del den kirkelige M. S.'s Katechet, Hr. Duncans ivrige og heldige Bestræbelser.“

I dette Aar (1860) besøgte Duncan

et Par Gange Victoria, hvor det var paataenkt af Biskopen og Statholderen, at han skulde oprette en Missionsstation blandt de Indianere, der kom dertil eller toge Bolig der, navnlig for Handelens Skyld, og vare udsatte for i Bund og Grund at fordærves af de Hvide; Stationen oprettedes, men da en Prest, Garrett, var villig til at overtage den, vendte Duncan tilbage til Fort Simpson, hvor han ei heller kunde undværes, skjønt han i August 1861 havde faaet en Medhjælper i den fra England komne Missionær, Past. Eugwell. Paa Reisen hjem anløb Skibet Fort Rupert paa Nordenden af Vancouvers O, og Indianerne her beklagede sig over, at en hvid Lærer saaledes sendtes over deres Hoved til Tsimtjierne hinsides dem og bade indstændigen om snarest muligt at faa en Lærer.

Da der ikke i Fortet var Plads til det forøgede Missionspersonale, blev der i Foraaret 1861 opført et Missionshus, hvori tillige skulde holdes Skole og Gudstjeneste om Sommeren, naar der var faa Indianere hjemme. Det gamle Skolehus, der var for lidet blev revet ned og et nyt opført, og da det første Gang blev taget i Brug mod Slutningen af 1861, var der 400 Indianere tilstede. I Vinteren 1860—61 var Besøget ved Gudstjeneste i Regelen 2—300, og den lange Række Indianere, der om Søndagene gik til og fra Kirken vidnede tydeligt nok om den Forandring, der i de faa Aar var steet. Der holdtes tre Gudstjenester hver Søndag, to for Børne og en for Børn; Gudstjenesten varede tre Kvarter og bestod af Bønner, en Psalm, og Oplæsning og Udlægning af et Stykke af den hellige Skrift. For ogsaa at bringe Evangeliet til Andre end dem, der besøgte Gudstjenesten i Skolehuset, holdt Duncan af og til igjen For-

samlinger omkring hos Slægthovdingerne, han gjorde flittig Hus- og Sygebesøg, og hans Kjendskab til Lægevidenskaben kom ham til stor Nytte. Forberedelsen til at prædike vedblev endnu længe at koste ham meget Arbejde, han siger derom ved denne Tid: „Det har været min Plan at tage de mærkeligste Steder af det G. T. og de mest fremtrædende Steder af det N. T., der pegede hen til det Guds Lam, som borttager Alverdens Synd. Min store Vanstelig-
 hed har hidindtil Sproget været. Mange Gange er jeg gaaet til en Forsamling med brændende Hjerte, om jeg saa maa sige, og saa stod jeg for dem med stammende Tunge, og mine Ord faldt med Frygt og Uvisshed. Men nu er, Gud ske Lov! mit Tungebaand løsnet; nu kan jeg staa og tale Tsimsjiff ensfoldigt, brændende og flydende. Skjønt jeg ikke har været istand til at ofre nogen Tid paa særlige Sprogstudier, har jeg dog daglig gjort Fremskridt. Den øvrige Tid, jeg har anvendt derpaa, har dog hjulpet mig til at saa fat paa nogle meget vigtige Ord at seie til min Ordbog og til at oversætte Psalmer til Skolen; men den meste Tid, jeg har kunnet undvære, har jeg tilbragt med at studere den tsimsjiffte Sprogbygning. Sproget er rigt og udtrykfuldt, og paa saa Undtagelser nær er det velklingende. Fem Sprogtales paa denne Kyststrækning, og jeg har lært lidt af hvert, men jeg finder, at Tsimsjiff er lettest at udtale.

Duncan forsømte ingen Leilighed til personlig at komme til at paavirke de Indfødte. Skulde han foretage en Reise, valgte han i Almindelighed saadanne Mænd til at ro Baaden, som han gjerne vilde komme nærmere ind paa Livet, og hver Aften holdt han saa Samtaler med dem, underviste dem og sluttede altid med Psalmefang og Bøn. Han benyt-

tede Omgivelserne. „Guds mægtige Gjæringer, der saaes rundt omkring i de blinkende Stjerner, der netop lystede tilstrækkeligt til at vise Bjergenes Skikkelse omkring os, Skinnet fra Jlden, der stod i saa stærk Modsetning til de mørke Skove, der gik lige ned til Vandet, Bølgerens Mumlén, der afbrød den dybe Stilhed, Alt bidrog til at paavirke Sindet og stemme det til Vrefrygt.“

Allermest Vanstelig-
 hed havde han med de ældre Piger. Den slette Indsydhelse af et hedenst Hjem og ryggesløse Hvides Paavirkning syntes næsten allevegne at gjøre al god Paavirkning fra Skolen aldeles til Intet. For at raade Bod derpaa besluttede Duncan at optage endel Piger i sit Hus og fode, klæde og undervise dem, til de kunde blive gifte. De aarlige Omkostninger for hvert Barn beløb sig til 35 Spd. Denne Plan viste sig at være meget heldbringende.

Den 26de Juli 1861 fandt den første Daabshandling Sted, idet Past. Tugwell døbte 19 Børne (14 Mænd og 5 Kvinder) og 4 Børn. Udskillige Andre ønskede at døbes, men man fandt, at det var bedst, at de ventede noget endnu, Andre turde ikke for deres Slægtninger. Som sædvanlig fremkaldte Daabshandlingen stor Uvillie blandt de Hedenstfinede. „Efterat disse aabenlyst have skiftet sig fra Hedningerne,“ skriver Duncan, „har der været mere Forsølgelse fra Herrens Fiender. Vi kunne vente, at denne vil tiltage. De Omvendte blive for Tiden alvorlig fristede og prøvede, men vi bede, at de maa bevares tro. Medens Nogle have valgt deres Parti, og Mange, og det stadig Flere, ere bekymrede, blive Andre — de Ugudelige — værre og værre. Drukkenstaben synes at tage til, altsom Leiligheden dertil tiltager.“ Pastor Tugwell var meget vel tilfreds med dem, han døbte. Tallet være Her-

ren for denne ringe Begyndelse." Grundvolden, Duncan lagde, var Jesus Kristus og ham korsfæstet. De historiske Kjendsgjerninger om Herrens Liv og Død, de Grunde, der førte dertil, Følgerne deraf, det fuldkomne tilstrækkelige Offer og Fyldestgjørelse for al Verdens Synd, som Kristus bragte paa Korset, det var det, han atter og atter bestræbte sig for at indpræge sine Tilhørere og lægge dem paa Hjerte.

Efterat Past. Eugwell var kommen, havde det været Hensigten, at Duncan skulde saasnart som muligt begive sig til et Sted, omtrent 4 Mil Syd paa, ved Navn Metlakatla og der samle om sig som Kernen for en kristelig Nybygd dem af de Omvendte i Fort Simpson, som vilde drage med ham dertil. Allerede 1859 havde Duncan paatænkt dette, og han skriver derom: „Hvad skal der dog blive af Børnene og de Unge, der modtage Undervisning, naar de forlade Skolen? Faa de Lov til at slippe fra mig ud i det Vastens og Glendighedens Dyb, som allevegne omringer dem, saa er disse Stammers Skjebne afgjort, og al den Møie og Beføstning, som allerede er anvendt paa deres Velfærd, kunde ligesaavel være kastet bort. Den velstændige Del af Indianerne ser selv dette og beder om, ja forlanger indstændig et Hjælpe middel. Hovdingen for en Stamme (en venligfindet gammel Mand) spørger mig stadig derom, og beder mig om at gjøre Skridt til at give de Indianere, der ere fremte derfor, og især de Børn, der nu modtage Undervisning, en Ud-sigt og en Bistand til at blive, hvad gode Menneſter ønske, at de maa blive. Som Sagerne nu staa, kan efter min Mening intet virkelig eller varigt Gode udrettes. Skjønt Victoria ligger 100 Mil herfra, vil den altid være et Tiltrækningssted for disse Stammer og for mange, der

bo endnu længere borte. De blive der demoraliserede og faldte med Sygdom, og derfra vende de saa tilbage, belæssede med Brændevin, og udbrede Rædsels-scener altfor forfærdelige til at beskrives. Det er let at se, at hvis denne Tingenes Tilstand ikke forbedres, vil den inden kort Tid medføre Tilintetgjørelse. fuldkomne Tilintetgjørelse for Alle, selv nu er der Mange, om hvilke man ikke kan gjøre sig nogen Forhaabning; de ere befængte med Sygdom, og Slaver af deres lastefulde Levnet. Men Haabet blusser op og siger, at der er et Slægtled, endnu ubesmattet af disse tilintetgjørende Laster, og til at hjælpe dem ville vi paafalde de Kristnes Bestræbelser. Og tillad mig derfor nu i al Bødselighed at foreslaa den Retning, hvori jeg tænker, de kristelige Bestræbelser skulle gaa. Strax bør en Nybygd anlægges paa et Sted, hvor Industri skal læres og belønnes, og hvorfra berusende Drikke skulle udelukkes. Et saadant Sted findes — Indianerne tale ofte til mig derom — omtrent 6 Mil herfra; og en god Del velstændige Indianere ere, det er jeg vis paa, rede til med Haand og Hjerte at tage fat paa Gjærningen; adskillige Børne, der betragte deres egen Stilling som haabløs, ere meget bekymrede for deres Børn. De ønske at overdrage mig dem at undervise og opdrage dem paa min egen Maade, som de se, er god. Bliker en saadan Plan bragt istand, kunne vi fornuftigvis vente, at Evangeliets Træ vil slaa Rod, og naar det engang er rodfæstet, udbrede sine Fredens Grene til alle Sider, til hele Landet finder Ly under dets Skjgge. Bliker den ikke bragt istand, frygter jeg for, at vi ville opleve at se de kjære Børn, jeg har undervist, ødelagte for vore Dine."

Stedet, Duncan havde udseet, var Metlakatla, en liden By, der for en Del

Nar siden var forladt af sine Indvaanere paa Faa nær, der nu ogsaa drog bort; den laa ved Kysten paa et smukt og bekvemt Sted. Det lykkedes ham dog først 1852 at faa Nybygden begyndt, thi Pastor Tugwell, der skulde have draget derned 1861, blev syg og maatte vende tilbage til England, og det blev Duncan selv, som kom til at anlægge den. Før han drog ud, lod han de Indianere, der vilde drage med, forpligte sig til Følgende: 1) at opgive deres Trolddomskunster, 2) at ophøre med at hidkalde Besværgerne, naar de bleve syge, 3) at ophøre med at spille, 4) med at give deres Eiendom bort, 5) med at male deres Ansigter, 6) med at drikke berusende Drikke, 7) med at arbejde om Søndagen, 8) at ville besøge Guds-tjenesten, 9) lade deres Børn gaa i Skole, 10) være renlige, 11) flittige, 12) fredelige, 13) ærlige i Handel, 14) at bygge nette Huse og 15) betale By-skatten.

Det vil let sees, at Duncan her begiften Feil, som Missionærer have faa vanskeligt ved at holde sig fri for, og som man ogsaa begif, da vore Forsædres kristnedes, at bekjempe Folkesikke, som kunne være urimelige, men som dog ikke i og for sig stride mod Kristendommen som saadan. Blandt meget Andet, som hæmmede Kristendommens Fremme blandt Tsimshj'erne, nævnes da ogsaa Duncans Fordring, at de skulde opgive Gaveuddelingerne, Ansigtets Bemaling og andre Folkesikke, hvilket de saare nødtigt vilde.

Den 27de Mai forlod Duncan med 6 Baade, hvori var omtrent 50 Børn og Børn, Fort Simpson og ankom Dagen efter til Metlakatla, hvor Nogle, der vare dragne forud, allerede havde begyndt Nybygningsarbeidet. Den 6te Juni kom til Alles Glæde atter en Flaade med

Nybyggere, ialt 300, næsten hele Slægten Kitlahn med to af dens Høvdinge. De bragte tillige den sørgelige Efterretning, at Kopperne, der vare udbrudte i Hovedstaden, vare komne til Fort Simpson. Der fik de indfødte Besværgere nu travelt, og Jngen var ivrigere i at bruge dem end Legais Slægt; den gik en Tid fri for Sygdommen, men saa udbrod den blandt dem med desto større Voldsomhed, og ingen af Slægterne led mere end denne. I det Hele taget døde Femtedelen af Indianerne ved Fortet af Kopper. Nu randt Duncans Formaning Mange i Hu, og de tyede nu til ham i deres Nød, deriblandt Legais, der med Kone og Datter kom til ham, idet han opgav sin anseede Stilling som Høvding ved Fort Simpson. Heldigvis døde kun et Par af Indianerne i Nybygden. En af disse, Steffen Ryan, der hørte til de først Døbte, sagde, da han laa paa sit Yderste i en lille Hytte, som Jngen uden den, der pleiede ham, turde komme til: „Jeg er fuldkommen lykkelig. Jeg finder, at min Frelser er mig meget nær. Jeg er ikke bange for at dø. Himlen er aaben at annamme mig. Tak Hr. Duncan fra mig, han fortalte mig om Jesus. Jeg holder fast ved den Stige, som naar op til Himlen. Alt, hvad Hr. Duncan lærte mig, føler jeg nu, er sandt.“

Man tog nu rask fat paa Arbeidet. Befolkningen bestod af omtrent 700 Indfødte, deriblandt omtrent Fjerdeparten af Befolkningen ved Fort Simpson og nogle Faa fra Nabostammer, indtil 14 Mil borte. Til de Mærkeligste blandt Nybyggerne hørte Legais og Duthray, Formanden for Menneskeæderne, tidligere en af Missionens heftigste Modstandere. En god Hjælp til Byggesforetagendet var 150 Binduer og 600 Pund Søm, som Statholderen sendte til Gave. Alle

Husene byggedes paa Europæisk, men det Indre indrettedes efter de Indfødtes Skik, og flere Familier boede sammen. Ialt blene 35 Huse byggede. Hundrede Havelodder udlagdes og toges under Behandling. Dernæst opførtes en stor Bygning, der skulde tjene baade til Kirke og Skole og kunde rumme 700 Mennesker. Den 20de December toges den i Brug; til den Tid havde Duncan tre Gange om Søndagen holdt Gudstjeneste under aaben Himmel eller i sit Hus og hver Aften holdt Religionskole eller Gudstjeneste.

Kort efter skriver Duncan: „Omtrent 4—600 besøge Gudstjenesten om Søndagene og regjeres af kristne og civiliserede Løve. Omtrent 70 Børne og 20 Børn ere allerede døbte eller vente blot paa en Prest's Komme for at blive det. Omtrent 100 Børn besøge Dagsskolen og 100 Børne Aftenkolen. Omtrent 40 unge Mennesker have dannet to Klasser, der møde til Bøn og gjensidig Formaning. Troldmændenes Redstaber, der have fortryllet dette Folk i Aarhundreder, have fundet Vej til mit Hus og opgives med største Kedehonhed og Glæde. Skikke, der udgjøre selve Grundvolden for det indianste Regimente og ere Indianernes Hjerte nærmest, ere blevne opgivne, fordi de have en slet Tendens. Festerne bære nu Præg af Orden og Velvillie og ende med Taksigelsesoffer til Givere af alt Godt . . . Række en Eneste bliver borte fra Gudstjenesten uden de Enge og deres Pleiere. Aftenandagt er almindelig næsten i hvert Hus, og hvad der er det Allerbedste er, at jeg har det Haab, at Manges Hjerter virkelig ere forandrede . . . Saaledes have de omboende Stammer nu en Mønsterlandsby for sig, der er dem et kraftigt Vidnesbyrd for Evangeliets Sandhed, beskjæmmende, rettende og dog fængs-

lende dem. Thi de se her de Guder, som de og deres Forfædre forgjæves have søgt og arbejdet for, nemlig Fred, Sikkerhed, Orden, Retskaffenhed og Fremskridt. Gud alene være Pris og Æren!“

Det var ikke alene i Kristendommen, at Duncan underviste de Indfødtte, men ogsaa i andre nyttige Fag; en Klasse paa 100 Børne modtog saaledes Undervisning af ham i Geografi, Astronomi og Naturhistorie. Der var imidlertid saamange, som nu havde modtaget Undervisning til Daaben og længtes efter denne, at Duncan, som stod ganske alene, og som mærkbarlig nok ikke var — og endnu heller ikke er — ordinet, bad Biskopen om snarest muligt at sende en Prest derpå at forrette Daabshandlingerne. Dog før det skeede, blev han selv af Omstændighedernes Magt nødt til at døbe En, nemlig Duthray, Mennekesæderhøvdingen. Han havde længe og alvorlig attraaet Daaben, hørte til de alvorligste og stadigste Deltagere i Daabsundervisningen og besjendte alvorlig sin Anger over Synden og sin Tro paa Frelseren, saa at Duncan, da han blev meget syg, havde lovet at døbe ham, hvis ingen Prest kom, og da han blev svagere og øiensynlig var Døden nær, døbte han ham i Slutningen af Oktober 1862. Halvfemte Aar isorveien havde Duncan seet ham som den ene af de to nøgne Bilde, der under de Omstaaendes Sang og Larm sonderrev og aad en Slavindes Lig!

For at høve de Indfødtte timelig som aandelig, valgte Duncan 10 Mænd til Byspænde, hvilke i Forening med de 3 Høvdinge dannede et Slags Byraad. Hver voksen Mand skulde aarlig betale et Tæppe eller 8 Kr., hver Ungling en Skjorte eller 3 Kr. 50 Dre, hvilken Afgift skulde høves Nyaarsdag. Indtægterne skulde anvendes til offentlige

Arbejder, thi det viste sig snart uhen-
sigtsmæssigt at lade Hovdingerne være
Dommere og som saadanne oppebære
Halvdelen af Skatten. Formaalet med
de offentlige Arbejder var dels at gavne
Nyhbygden i det Hele taget, dels at give
Indianerne nyttig Beskæftigelse og For-
tjeneste; og saa begyndte man snart at
forberede Gjenstande til Udsørel, og i
Løbet af 1863 købte Duncan et lidet
Stik for 5,400 Kr. hvortil Regjeringen
gav $\frac{1}{3}$ og Indianerne næsten ligesaa meget.
Dermed opnaaedes at staffe Varer bil-
ligere, at beholde Fortjenesten og at
blive fri fra hvide Handlende med deres
Brændevin og deraf følgende Ulykker.
Besætningen af Stikket var ganske ind-
født, og da efter et Par Maanedes For-
løb Regnskabet opgjordes, og hver Actio-
nær fik en Fortjeneste af 90 Kr., fandt
man, at det var en udmærket Indret-
ning, og de Indfødte kaldte Stikket Ubaš
(Slave), „thi det gjorde Arbeidet, og
de havde Fortjenesten.“

Ved Alt dette gik Nybygden fremad i
timelig Henseende, Orden og Fliid her-
skede, Brændevin taaltes ikke, hvo, der
skaffede sig saadant blev udvist, Vysven-
dene, der ingen Løn fik, vare dygtige og
nidkjære, samt frygtede af Lovens Over-
trædere. „Det er i høi Grad opmun-
trende at være Vidne til de mange alvor-
lige Formaninger, Folk her i Byen rette
til deres Slægtninge i Victoria,“ skriver
en Korrespondent i Februar 1864 til et
Blad i denne Stad, „om at fly de Sna-
rer og Laster, der føre dem vild, at
vende tilbage hertil . . . og saaledes
frelse baade Legeme og Sjæl, som ellers
uundgaaelig og uoprettelig maa gaa til
Grunde der.“

Den 14de April 1863 kom Biskopen
til Metlakatla. Fiske tiden var allerede
begyndt, og en stor Del af Befolkningen
var borte; paa Duncans Raad gjorde

de derfor først en Udflugt til Fiskerplad-
sen ved Naasflodens Munding, hvor
5000 Indianere vare samlede for at
høste af Havets rige Gaver. „Mær-
kelig var Forskjellen,“ skriver Biskopen,
„mellem Metlakatla-Indianerne og Hed-
ningerne. De vare rene, livlige, ind-
sigtsfulde, nette, de vare vensynlig stegne
opad i den menneskelige Trinfølge. Kri-
stendom og Evnen hen til Gud og Frel-
seren havde hævet dem jævelig, sædelig,
ja legemlig. Og her vare de dog hjem-
mesfra. Det var nogle saa Hedninger
hos dem, Slægtninger, som i tidligere
Dage fiske med dem. De vare malede
røde og sorte, vare skidne og væmmelige,
desto mere slaaende var Modsetningen.“
Søndagen kom, den første Søndag i
Fiske tiden, siden de haode sluttet sig til
Guds Folk, hvad gjorde de da? De
lode Arbeidet ligge, idet de sagde: „Vi
ere Guds Folk, Gud vil sørge for os,
og vi ville tilbringe Dagen, som han
figer os, at vi skulle det.“ Heller ikke
betænkte Daabskandidaterne sig paa at
afbryde Fiskeriet for med Biskopen at
vende tilbage til Metlakatla til Daabs-
høitideligheden. Den 19de April, Da-
gen efter Hjemkomsten, var en Søndag,
og efterat Biskopen havde prædiket først
ombord paa det Krigsstik, med hvilket
han var kommen, og dernæst iland, be-
gyndte han at overhøre Daabskandida-
terne, hvormed han fortsatte Mandag og
Tirsdag; enhver enkelt Indianer, der
kom frem, udspurgte han og talte han
med. Spørgsmaalene, han gjorde, vare
i Almindelighed disse: „Dunsker du at
blive en Kristen? Føler du dine Syn-
der, og trænger du til et nyt Hjerte?
Hvorledes kom du først til at vende dig
til Gud? Hvorledes venter du at faa
Syndsforladelse? Er du hange for at
do? Beder du til Gud? Hvem ser du
hen til om Frelse? Hvilket Haab har du

efter Døden? Hvoraf ved du, at Gud vil være dig naadig? Hvad maa vi gjøre, naar vi ere svage? Hvorledes vil det gaa os, naar vi dø? Hvad gjør det vanskeligt at bede? Finder du nogen særlig Hindring i at vende dig til Gud? Hvad Haab gjør du dig om at have Syndernes Forladelse?" „Forst fremdrog jeg," skriver Biskopen. „deres Betragtningssmaade af det Nødvendige i at omvende sig af deres eget personlige Kjendskab til Omvendelse, dernæst udsurgte jeg dem om de tre Personer i Treenigheden og hvørs særegne Gjerning med Henblik paa Dommen og Sjælens Tilstand hisset, idet jeg saa spurgte mig for om deres private aandelige Liv for at lære deres personlige Tilgivelse af Omvendelsen og Troen at kjende. Jeg undersøgte deres Attraa efter Daaben og forlangte Bevis paa deres Nedebønhed til at tage Guds Billie til deres Rettefnor, at tale for Guds Sag, at arbejde for hans Veie deres hele Liv. Jeg søgte at udfinde de nærmere Omstændigheder ved deres Opvækkelse og at lære at kjende de Prøvelser og den Naade de havde været Gjenstand for. Idet jeg saa lovede dem Daaben, formanede jeg dem til alvorlig Bøn og Andagt som en særlig Forberedelse, til Tiden kom."

Biskopen har optegnet mange af de Svær, han sit, med særlige Bemærkninger om de forskjellige Daabskandidater, og vi vilde ønske, at Pladsen tillod os at anføre adskillige af dem; de røbe aandeligt Liv og aandelig Erfaring.

Efterat Overhøringen var tilende, døbte Biskopen 56 Mænd og Kvinder. Kirken var et simpelt Hjeltehus, Døbefonten tre Vandfade, Alt var yderlig simpelt, men Herrens Aand var tilstede og gav sig Vidnesbyrd i de Tilstedeværendes Andagt. Dagen efter døbtes 14 Børn. Kun kristne Forældres Børn

døbtes, og Børn over syv Aar fandt Biskopen det rettest at vægre sig ved at døbe, til de vare forberedte til Daaben.

Ingen af de nylig Døbte havde ofret Mere ved at blive Kristen end Legait, der ved Daaben betegnende nok havde antaget Navnet Paul. Han havde opgivet sin Stilling som hele Stammens Høvding og modstod stadig al Spot og alle Fristelser — man tilbød ham blandt Andet 40 Tapper — til at vende tilbage til Fort Simpson. Tidligere havde han været i høi Grad raa og voldsom, nu var han sagtmodig mod sine Modstandere. Imidlertid blev Fristelsen til at vende tilbage ham engang for stærk. En Dag, nogen Tid efter sin Daab, sammenkaldte han sine Venner og fortalte dem, at han maatte gaa bort og vende tilbage til sit gamle Liv. Han gif ombord i sin Baad, idet han sagde, at han ikke kunde lade være dermed, han blev drevet bort, han vidste, at han gjorde Uret, maaste skulde han gaa evig fortabt, dog han maatte gaa. Med Taarer i Øinene seilede han bort.

Han kom dog snart tilbage. Da han havde seilet en Milsvæi, gif han iland og gjennemgif en saadan Glendighedens Nat, at han sagde, at Ord kunde ei beskrive den, og at han hellere vilde dø hundrede Gange, end atter udstaa en saadan Sleleangst. Han bad til Gud, antraabte om Syndsforladelse og vendte tilbage. Duncan modtog ham med Billie koldt, men sandt snart, at det var Alvor med ham. Siden den Tid blev han fast i Troen til sin Død. Han var Duncans trofaste Hjælper. Ikke alene gav han de Indfødte et godt Exempel ved Flid i det jordiske Raad, han havde valgt (Tomrer og Møbelsnedker), men hvor han kunde, hjalp han med i Omvendelsessværket. En Dag talte en gam-

mel Mand til Duncan om, at han var for gammel og for dybt nede i Synden til at omvende sig, da sagde Legait: „Jeg er en Hødding, en Tsimssihødding. Du ved, at jeg har været slet, meget slet, ligesaa slet som Nogen der her er tilfede. Jeg er voxet op og bleven gammel i Synd, men Gud har forandret mit Hjerte, og han kan forandre dit. Tænk ikke paa at undskyldte dig i dine Synder med at sige, at du er for gammel og for slet til at blive bedre. Intet er umuligt for Gud. Kom til Gud og forsøg hans Veie. Han kan frelse dig.“

1869 var Legait paa Hjemkomsten fra Naasfloden bleven syg i Fort Simpson. Han sendte gjentagne Bud til Duncan om at komme derop til ham, men til sin store Sorg var det denne umuligt. Legaits sidste Brev lod saaledes: „Kjære Hr. Duncan. Dette er mit sidste Brev for at sige, at jeg er meget lykkelig. Jeg er ifærd med at gaa til Hoile fra al Moie, Prøvelse og Fristelse. Jeg er ikke bange for at møde min Gud. I mit smertefulde Legeme kommer jeg altid Vorherre Jesu Christi Ord ihu.“

De, som besøgte ham i hans Sygdom, fortalte, at han stadig takkede Gud, at han hindrede ham i at slaae Duncan, da han havde besluttet at slaa ham ihjel.

I Slutningen af 1863 fandt den næste Daabshøitidelighed Sted i Metlakatla. Past. Dundas, en af Stiftets Missionsprester, besøgte Stedet og døbte 39 Børne og 13 Børn; havde ikke Mange været fraværende, vilde rimeligvis endnu Flere været blevene døbt. Alt gik nu sin rolige Gang fremad. Sex Maaneder senere skriver Duncan: „Et stort Antal forberede sig nu til Daaben, og jeg haaber, at snart vil hele Nybygden være kristnet. Alle de Døbte ere blevene og blive meget friske. Over

Mange kunne vi glæde os over maade, men nogle Faa ere faldne og blevene udelukkede; paa En nær have de dog Alle bittert angret deres Synd og kæmpe for at vende tilbage igjen.“

„Hvorfølgeligst vore Indianere gaa,“ skriver Duncan, „fore de deres Religion med sig, og de samles altid om Søndagen til Gudsstjeneste og faa saa mange Hedninger som mulig til at være med. En Indianer fra Fort Simpson, der havde modtaget en god Del Undervisning af mig (skjønt han ikke bor her) kom her for faa Dage siden og bragte syv unge Mænd med sig fra en af Byerne øverst oppe ved Naasfloden, over 20 Mil herfra. Han havde boet i denne By som Peltshandler, men havde ogsaa slittig aagret med sit Pund for Gud og forkyndt Evangeliet, hvor det ikke var hørt for, og havde modt stor Opmuntning og øiensynligt Held. Skjønt de havde ifinde at vende hjem Dagen efter, besluttede de dog at blive Søndagen over, at de maatte modtage hderligere Belærelse at bringe hjem med til deres forventningsfulde og hungrige Stamme.“

De Indfødte i Fort Simpson vare stadig Gjenstand for deres omvendte Landsmænds Omsorg, som fra Tid til anden besøgte dem „for at vække dem.“ Hedningerne der horte dem med Ærbødighed og Opmærksomhed.

1864 skød Missionen i Metlakatla sin første Afslægger, idet Missionæren, Past. Doolan, der blev sendt dertil, strax afreiste til Indianerne ved Naasfloden med en indfødt Indianer, Samuel Marsden, som Katechet. Vi have her ikke Leilighed til at gaa ind paa nærmere Beskrivelse af Past. Doolans og hans Efterfølger Past. Tomlinsons Gjerning. Ogsaa her har man anlagt en kristen Landsby, Kincolith, der ifølge de sidste Beretninger (1869) havde 60 Beboere.

Gjeningernes Fiendskab og derved for-
aarfagede Uroligheder have hindret Gjering-
ningen i at gaa saa hurtigt fremad her
som i Metlakatla.

Gjeringen her fik stadig Vidnesbyrd
fra de forskjelligste Sider. 1866 skrev
en romersk katholic Handelmand: „Det
er med den største Glæde, at jeg kan af-
lægge Vidnesbyrd om det store Gode,
den værdige Hr. Duncan har udrettet i
Metlakatla. For nogen Tid siden gif-
der Nygter om, at hans Indflydelse over
de Indfødte var ved at tage hurtig af, og
at han benyttede ethvert Middel til at
hindre hans Folk i at handle med de
Skibe, der anløb Pladsen. Hvad den
første Paastand angaar, da er den lige-
frem latterlig. Den Tillid, Hr. Dun-
cans mørkladne Flok sætter til ham, er
aldrig et Diebskik bleven roffet, det er en
Kjendsgjerning, at den daglig er i Til-
tagende, som den Tilvært, Befolkningen
faar udenfra, noksom udiiser, saavel som
den Fver, hvormed enhver Befaling af
ham, til Bedste for Samfundet, adlydes.
Et betegnende Exempel herpaa saa jeg
selv i den Redebonhed, hvormed de ud-
førte hver sin Andel af Arbeidet paa
Beiene eller betalte Vederlag derfor i
Tapper o. s. v., Alt var frivilligt, og
de saa Frugterne deraf udenfor deres
egne Døre. Deres Hjertes synes at
være fængslede til deres lille By, thi
man kan ikke idømme dem en større Straf
end at forvise dem fra den og dens
Grundlægger.“

„Hvad den anden Paastand angaar
om Forbud mod Handelen, saa skal jeg
blot bemærke, at den er ligesaa ugrundet
som den første. Jeg var selv paa en
Handelskreise og opholdt mig ti Dage i
Metlakatla, og Hr. Duncan stod mig i
alle Maader bi i at handle med de Ind-
fødte. Narfagen var tydelig nok, vi
handlede ikke med Brændevin. Denne

Handel er forbudt her, deraf kommer
Naabet om, at man hindrer Handelen.“

Om Befolkningen siger han: „I det
Hele taget er Hr. Duncans Folk slittige
og ædruelige; de ere hofflige og gjæstfri
mod Fremmede, og hvis de blive tilbor-
lig beskyttede af Regjeringen mod Gift-
sælgerne (Brændevinshandlernes), ville de
med Tiden blive et talrigt og velstaaende
Folk.“

Eignende Bedømmelser høres fra mange
andre Sider. „Modsetningen mellem
Indianerne ved Fort Simpson,“ skriver
den skotske Naturforsker Macenzie, der
opholdt sig der en Vinter, „og Beboerne
af Metlakatla er som mellem Mørke og
Lys, hist er Alt Uvidenhed, Barbari,
Nedværdigelse, Skidenhed og Ondt, her
sees allevegne Folkedannelse, Fremstridt,
Dplysning, Renlighed og Kristendom.“

„Verden“, skriver Kommandør Mayne,
„undervurderer den Gjening, som Mænd
af Hr. Duncans Art udrette blandt de
fjerntboende Hedninger, thi den vægrer
sig ved at tro den Kjendsgjerning, at
Vilde, som disse Kystindianere utvivl-
somt ere, kunne modtage og beholde Ind-
tryk, der staa i saa hyderlig Modstrid
med deres Natur og Sædvaner.“

„Nygter om Deres Mission“, skriver
de Forenede Staters særegne Indianer-
kommisær Colyer til Duncan 1869,
„er gaaet hele Kysten op og ned, og
Enhver sagde til mig: Vil De se, hvad
man kan bringe det til med Indianerne,
saa maa De besøge Hr. Duncans Mis-
sion. Godt, jeg har seet den, og De
fortjener Deres strengt erhvervede Be-
vømmelse. Jeg har besøgt næsten alle
Stammerne i Kansas, i de indianste Ter-
ritorier, Ny Mexico, Oregon, Alaska og
kun i en eller to Missioner (den pres-
byterianske blandt Kir'erne og den epi-
skopale i Minnesota) har jeg truffet noget
deres Mission lig. Deres Børn sang

for mig, det lød saa hjemligt. Folk indbøde mig i deres Huse, og disse udbi- en saa mærkelig Forbedring i Sammen- ligning med deres hidtilværende Bebo- elser, at jeg inderlig glædede mig. Bro- der i vor velsignede Forlofers Gjerning, tab ikke Modet. Hold fast ved Kristus og hans Tjeneste. De er af ham bleven ført til store Ting. Vær vis paa, at han vil føre Dem til endnu større Seier til hans Ære."

Kommunens timelige Anliggender be- styredes af Legat, 12 Mænd, samt de 20 Bytvende med Duncan som For- mand. Bytvendene havde en smuk Uni- form, og dertil valgtes kun de mest frem- ragende blandt de kristne unge Menne- ster. Sjønt Beboerne levede i Fred indbyrdes, var der nok at tage vare paa, navnlig paa Grund af Forbudet mod Brændevinshandel, en uundgaelig Be- tingelse for, at det gode Værk kunde blive ved at gaa fremad. I Oktober 1865 skriver saaledes Duncan, at et Parti af fremmede Indianere, forbitrede over, at han havde konfiskeret et Parti Brænde- vin, de havde indsmuglet, havde grebet et Barn i Metlakatla og sønderrevet det med Tænderne. En anden Gang, da han sendte 5 Indianere ned at fængsle Føreren af et Brændevinssmuglerskib, dræbte dettes Besætning den Ene af dem og saarede haardt to af de Andre. Hvilken Magt Duncan havde over In- dianerne i Metlakatla, sees blandt Andet deraf, at da et Krigsskib var kommet der- til for at gribe tre Indianere, der havde dræbt to Hvide, kunde de ikke faa fat paa den Tredie af disse, sjønt de truede med at bombardere Byen; men da Duncan kom hjem, besluttede han sig til at over- give sig til det første Krigsskib, der an- løb Kysten, og gjorde det ogsaa, sjønt der gik et halvt Aar hen, inden det skede. Og han var dog endnu en Hedning, men

blev siden efter sin Frikjendelse døbt af Biskopen.

Saa godt svarede Anstæffelsen af Ski- bet og Handelen, der dreves med det, Regning, at i 1867 var der foruden godt Udbytte til Alttiehaberne for Over- skuddet bleven bygget en Sagmølle, en Smedie, et Sæbesnyderi og et stort Hus, der dels var Raadhús, dels Torvehal. I dette fik ogsaa de fremmede Indianere, der besøgte Byen, Bolig, hvorved ikke alene megen Ulempe blev undgaaet, som de vilde have forvoldt Beboerne ved at tage Ophold hos dem, men hvorved de tillige bleve tilgængelige for Duncans Undervisning, saameget mere som de be- tragtede sig som hans Gjæster. Sæbe- snyderiet lykkedes saa godt, at man kunde sælge en Stang Sæbe for 15 β , som før kostede 1 Spd. i Varer, og med den bil- ligere Pris brugtes naturligtvis mere, og Renligheden tiltog. I Missions- huset bleve endel ældre Piger opdragne for at skaffe de unge Mænd bedre Koner, end der hidtil havde været til at faa, og saa stor var Tilliden til Duncan, at In- gen blev gift uden hans Samtykke. Som et Tegn paa den fremstredne Folke- dannelse kan det ogsaa anføres, at Brev- skrivning var meget afholdt; Handels- skibet afgik sjelden uden at tage en Post paa 200 Breve med fra Indianerne til deres Slægtninger i Hovedstaden.

Det Missionsfund, hvis Mangel saa smertelig føles i mange gamle, kristne Menigheder og hos mange Troende, manglede ikke her. Blandt alle Klasser af Samfundet herstede der en levende Attraa efter at bringe deres hedenste Landsmænd Evangeliet. Hvor de paa deres Rejser kom, søgte de at samle saa- mange som mulig til deres Gudstje- nester, og adskillige af de Yngre an- vendte en stor Del af deres Tid som Rægprædikanter. I en deri Landet ud-

kommende Avis hedder det: Ved Portlandsfjord fandt vi, at Tchatkofbas, den mægtigste Høvding for Naas-Indianerne, havde slaet Leir med et stort Selskab, der fangede og tørrede Lax. De vare særdeles høflige, og da vi landede, stode de fast paa at bære alt vort Reise-gods op til vort Telt. Om Løverdagen sloge vi vort Telt op nærved Leiren, og om Søndagen holdt Thomas, vor Tolk, en kristen Indianer fra Metlakatla, Gudsstjeneste Formiddag, Eftermiddag og Aften. Thomas talte saa flydende, at det maa have forbausset de Indfødte. Sangen var god, især Kvindernes, men Noget i et indiansk Hus, i hvilket der tørres Lax, er alt andet end behagelig." Et andet Sted hedder det: „En af vore kristne unge Menneſter sluttede sig ifjor Sommer til Stammen ved Fort Simpson paa dens Laxefiskefangst og prædikede hver Søndag i over to Maaneder for dem. Næsten hele Stammen lod Arbejdet hvile og besøgte regelmæssig Gudsstjenesten."

For at udvikle navnlig den timelige Side af Nybygdens Velsærd og skaffe den opvoksende mandlige Ungdom Arbejde paa Stedet selv, foretog Duncan en Rejse til England 1870. Han satte sig her ind i forskellige Haandteringer, lærte at spinde Reb, at væbe, at spille paa Blæseinstrumenter o. s. v. Et helt Aar var han borte, og i hans Fraværelse gik Alt for sig i den største Orden, Byraadet styrede Alt i den sædvanlige Maad.

Den 27de Februar ifjor kom han hjem efter en Fraværelse paa 13 Maaneder. Dampskibet havde lagt bi Aftenen isorveien to Mil fra Metlakatla, men Angstet om hans Komme var naaet derhen, og tidlig den næste Morgen kom en stor Baad for at hente ham hjem. „Da vi fik Landsbhyen i Sigte," skriver han,

„blev efter Aftale et Flag hejset paa vor Baad til Tegn paa, at jeg var ombord. Meget snart kunde jeg skjelne en stor Mængde Flag vaiende over Byn, og Indianerne ilede ned til Landingsstedet. For vi naaede Kysten, havde store Skarer forsamlet sig for at byde mig velkommen. Da jeg steg ud af Baaden, lod et Kanonstuds, og da jeg var vel paa Landjorden, lod et andet. Nu ilede nogle af de anseeligste Mænd frem i Skaren, kom frem med Hattene af, og hilste mig med megen Varme. Da jeg gik frem, affyrede Bysvendene deres Bøsser, alle Hatte bleve spingede, og man styrte frem at gribe min Haand. Jeg blev nu omgiven af en Skare bevægede Ansigter, af hvilke mange bære Præget af en dyb Bevægelse, og Dinene glimrede af Glædestaarer. Mens jeg kæmpede mig frem til Missionshuset, havde jeg nær overseet Skolebornene. De fjære Smaa vare blevne stillede i Række paa den ene Side og stode Alle stumme i Forventning af Gjentjendelsen. Jeg klappede Nogle af dem paa Hovedet, og banede mig derpaa med næsten overvældede Følelser Bei til mit Hus. Hvor sødt var det at finde mig igjen i mit eget lille Værelse og endnu sødere at takke Gud for al hans beskjærmende Naade mod mig. Da en Masse Folk trængte sig ind i mit Hus, befalede jeg, at der skulde ringes med Kirkekloffen. Strax ilede de til Kirken, og da jeg traadte ind, var den fuld. Hvilket Skue! Efter saa Minuters Tausshed forenede vi os i Taksigelse til Gud, hvorpaa jeg taltalte Forsamlingen i omtrent 20 Minuter. Derpaa gik jeg, ledsaget af adskillige Kristne om for at besøge de Syge og de meget Gamle, som man fartaalte mig, bade indstændigt om at faa mig at se. Hvad der paafulgte, var meget rørende. Mange forsikrede mig, at de stadig havde

bedet Gud om, at de maatte blive i Live, at de kunde faa mig endnu engang at se, og at Gud havde hørt deres Bønner og oplivet deres Hjerter efter megen Graad."

Naar vi nu betænke, at det er en enkelt Mand, hvem næst Gud Alt dette skyldes, at det er ham, der baade har

ført Folket til Herren, grundlagt et borgerligt, selvstyrende Samfund, der forestaar Handel og forskellige Industriegrene, og at det kun er saa Nar siden, at denne Missionsgjerning begyndte, saa maa vi vel sige: Det er endnu forunderligere end et Eventyr.

Nogle Ungdomsaar.

(Efter det Engelse.)

(Slutning.)

„En Elev, Mama, maatte et halvt Snes! En Fruken Parnela Benoit, rimeligvis en gammel Tante, som har en hel Mængde Nicer, hun vil betro til min Omsorg. Hun beder mig komme. Jeg gaar strax, hun bor tæt herved.“

Det varede ikke længe, inden jeg fandt mig foran det Hus, som Fruken Benoit boede. Jeg gik langsomt op ad Trapperne, for at Portneren ikke skulde se, at jeg var en Lærerinde, som søgte sin første Elev. Jeg blev vist ind i et Værelse, som Fruken Benoit sagde mig var det, hvori hun helst opholdt sig; men jeg havde rigtignok en Mistanke om, at hun ikke havde andre end det samme, thi jeg kom ikke gennem noget andet og saa ogsaa kun en Dør, som syntes at skjule en Alkov.

Fruken Benoit var en Dame paa omtrent fyrgetoende Aar; hun havde en gulsten Hudfarve, men hun var desuagtet klædt saa ungdommeligt, at jeg i min brune Kjole tog mig ud som en Matrone ved Siden af hende.

Hun hilste paa mig uden at rejse sig op og spurgte med blød Stemme, hvad jeg ønskede.

Jeg forklarede Grunden til mit Besøg.

„Det er umuligt!“ sagde hun.

Jeg viste hende Brevet, som hun gennemlæste som en Person, der vaagner op af en Drøm.

„Jo, nu husker jeg det,“ sagde hun, „jeg havde aldeles glemt det.“

Mit Mod var svundet betydeligt; jeg sagde at hun maatte have en daarlig Huskommelse.

„Det har jeg dog ikke,“ svarede hun, idet hun rystede paa Hovedet, „men lad os tale om andre Ting. Jeg saa Deres Anvertissement, og saa vilde jeg gjerne vide, om De kunde ofre mig nogle Tismer om Dagen som Selskabsdame. De maatte læse høit for mig og være min Sekretær.“

Det var just ikke, hvad jeg havde ventet; men alligevel var jeg ikke oplagt til at gjøre Indvendinger, og jeg ventede kun, at hun nu vilde omtale Betingelserne, men det lod hun ikke til at tænke paa.

„Mine stakkels Nerver,“ vedblev hun, „ere i en saadan Tilstand, at jeg nødvendigvis maa tage en saadan Forholdsregel. Jeg er saa tankeløs, saa ubetænksom, saa upraktisk og saa modtagelig for alle Indtryk, at jeg trænger til at ledes af en roligere Karakter. Forstaar De mig?“

Jeg gjorde mig Umage for at se ud,

Tom om jeg forslod hende, skjønt jeg i Birteligheden tænkte paa, hvad jeg kunde forlange uden at være altfor ubesteden.

„Desuden“, tilfoiede hun, idet hun slog Dinene ned, „jeg staar ene og uden Beshytter i denne store By, hvor jeg bliver opholdt af en kjedsommelig Proces; jeg maa tidt modtage Besøg af Forretningsmænd, og derfor kan jeg ikke undvære en Dame, som kan raade og beshytte mig.“

Jeg blev ikke lidet forstræffet ved den Tante at skulle raade og beshytte en Person, som godt kunde være min Moder. Frøken Benoit lagde ikke Mærke til min Forvirring og foreslog mig strax at begynde med at læse Victor Hugos sidste Digte for hende. Hun troede allerede at høre den store Digters Frembringelser, da jeg fremstammede nogle Ord angaaende Betingelserne.

„Hvad Behager?“

Jeg gjentog mit Spørgsmaal.

„Betingelserne!“ gjentog hun med Ringeagt. „Altid disse usle Penge! Naar blive Menneskene dog mindre materielle? Jeg tænker aldrig paa Penge.“

Jeg sølte mig nedslaaet og ydmyget.

„Siden nu engang en saa dagligdags Ting er kommen paa Bane,“ sagde hun, „saa lad os hellere afgjøre det med det Samme. Hvad forlanger De? Jeg har ikke mere Tde om, hvad Deres Tid kan være værd, end et lidet Barn har.“

Hvilken Naivitet, hvilken Barnlighed! Jeg beregnede, hvor meget jeg kunde forlange, og spurgte saa, om hun syntes, halvtredshundstve Francs kunde være passende.

„Halvtredshundstve Francs,“ gjentog hun og saa op mod Loftet, som om hun tænkte paa noget ganske Under. „Kunde De ikke komme for fyrgetve?“ og i det Samme saa hun stift paa mig.

„Det tror jeg ikke,“ svarede jeg halvt sagte.

„Jeg forsikrer Dem, der er unge Pi-ger nok, som heller end gjerne vilde paa- tage sig det for mindre,“ tilfoiede hun, idet hun sank tilbage i sin forrige Dis- straktion.

Jeg fortrod strax at have forlangt saa Meget, jeg maatte jo forekomme Frøken Benoit meget egennyttig og søgte derfor at undsthyde mig, saa godt jeg kunde. Jeg tror, jeg var kommen for 30 Francs om Maanedes, dersom jeg var bleven anmodet derom.

„Ingen Undstydninger,“ svarede Frø- kenen med et Suk. „Dværtimod, jeg beundrer Deres Forstand paa denne Verdens Ting. Harde jeg blot Noget af den selv, men jeg er saa lidet bereg- nende, man kunde næsten sige saa barn- lig tillidsfuld. Hvor jeg misunder Dem Deres Erfaring. Kunde jeg dog blot blive lidt fornuftigere! Nu, min Frøken, vil De være saa god at læse lidt af Victor Hugo for mig?“

Da hun var kjed af Victor Hugo, tog vi fat paa Lamartine, og saaledes videre, indtil vi i Løbet af en Timestid havde læst lidt af hver af de nyere Digtere. Af og til spurgte jeg den aandrige Dame om Forklaring paa, hvad der var mig altfor usforstaaeligt; men hun lod sig nøie med at stirre op mod Himlen, sukke og ryste paa Hovedet. Det skulde jeg ikke blive flogere af!

„Ik, hvor De er lykkelig, at De ikke forstaar Dem paa Tankens hoieste Flugt mod Landens Rige! Hverdagslivet er Dem nok!“ sagde hun tilsidst. „Vilde De ikke være saa god at skrive blot et Par Linier for mig? Jeg skal distere.“

Jeg adlød og sad men Pennen i Haanden, idet jeg ventede paa en poetisk

Udgydelse, thi jeg troede at have en Digterinde ligeoverfor mig.

Men hun maa ikke have været i den rigtige Stemmning den Dag, thi det var et ganske almindeligt Brev, hun lod mig skrive, og det lod som følger:

„Kjære Ven!

De vil vist undre Dem over at se mit Navn under et Brev, som er skrevet med en fremmed Haandskrift. Det skal jeg forklare Dem, og De vil ganske vist billige det Skridt, jeg har gjort. Jeg har nemlig antaget en Selstabsdame, hvis Verdensskogsfab og Betænkksomhed vil være til stor Nytte for mig Stakkel, som aldrig kan holde mine Tanker samlede.

Hvorfor har jeg dog ikke seet Dem i to Dage? Jeg frygter for, De er syg, thi jeg behøver vel ikke at sige Dem, at jeg slet ikke er bange for at tabe min Proces. De ved, hvor urimelig uegennyttig jeg er, og da min Modstander nu engang har sat sig i Hovedet, at han vil vinde den, saa maa han gjerne det for mig. Min Mand og mit Hjerte eier Rigdomme, som han aldrig kan berøve mig!

Naar jeg ikke vidste, hvor meget De altid er optagen af de flemme Forretninger, vilde jeg bede Dem at spise hos mig imorgen; nu tør jeg kun vove at bede Dem om at skænke mig et lidet Dieblit henad Aftenen, hvis De har Leilighed dertil. I saa Tilfælde fortæller De mig maaske lidt om „Sagen“, som jo altid kan have Interesse fra et kunstnerisk Standpunkt, ligesaa vel som enhver anden mig uvedkommende Sag kan have det. Jeg gjentager det: Tabet af Guds og Guld rører mig ikke.“

Froken Benoit undertegnede dette Brev og bad mig lægge det i en Konvolut og forsegle det. Da det var gjort, bad hun

mig aabne det igjen, da hun havde glemt Noget, som skulde tilføies.

Denne Skrivelse blev nu adresseret til en Advokat Evarard, og jeg blev anmodet om at lægge den i en Postkasse paa Veien hjem.

Moder var lidt urolig over min lange Udebliven. Jeg satte mig paa en Skammel ved hendes Fodder og fortalte hende Alt, hvad der var hendet mig. Da jeg var færdig, smilede hun blidt og glattede mit Haar.

„Du er en god Pige, Jeanne; du mangler blot lidt Erfaring.“

Der gik flere Uger, og ikke en eneste Glev dukkede op i Horisonten. Jeg holdt efterhaanden op at tale om mine Timer og kunde ikke længere glæde mig over mit smukke, store Bord. Hver Dag maatte jeg skrive til Hr. Evarard; men jeg saa ham aldrig og gik stedse i hans Vane for „den fornuftige Veninde, den alvorlige Raadgiverinde,“ som hans Klient havde lagt sig til. Denne ikke smigrende og vistnok heller ikke noiagtige Fremstilling, jeg saaledes blev nødt til at give af mig selv, behagede mig rigtignok slet ikke, det maa jeg tilstaa. Endelig, efter en Maanedes Forløb, meldte Froken Benoit mig, at Processen var tilende, og at hun havde vundet den. Naturligvis var hun altfor uegennyttig til at vise nogen Glæde derover og vidste ikke engang rigtig, hvad det dreiede sig om. Hun forstod sig jo slet ikke paa Forretninger. Den næste Dag skulde hun have Advokaten til Middag, men jeg maatte endelig love at spise med, da hun jo umulig kunde være ene med en ugift Herre. Jeg lovede det og pyntede mig i den Anledning lidt mere end ellers. Hr. Evarard var kommen før mig; han stod og talte med Frokenen. Det var en høi, alvorligt udseende Mand paa omtrent 30 Aar. Han gik med Briller,

hvilket forekom mig som et Symbol paa Loven, der nøie skal undersøge Tingene, inden den tør sige sin Mening om dem. Jeg tror, han blev lidt overrasket ved at se mig, han havde vist ventet at se en mindre ung „Naadgiverinde“, imidlertid buffede han og fortsatte derpaa sin Samtale. Det var naturligvis Processen, der blev talt om; Frøken Benoit havde i sin elstørdige Distraction allerede glemt, hvor stor en Sum hun havde vundet.

„Det er virkelig utilgiveligt, at jeg kan være saa glemsom,“ sagde hun, „hvor meget var det, De sagde?“

„20,000 Francs,“ svarede Advokaten paa sin tørre Maade.

„Det er sandt; hvad tænkte jeg dog paa? Og Omkostningerne?“

„De falde paa Modparten, som er næsten ruineret og derfor . . .“

„Staffels Mand!“ afbrød Frøken Benoit ham.

„Derfor beder om Udsættelse.“

„Det kan jeg ikke,“ svarede hun med et Suk. „De ved jo, hvor eftergivende jeg er. Nu har jeg desværre lovet min Broder ikke at gaa ind paa nogen Udsættelse; jeg har endog givet ham mit Ord paa strax at forlange Pengene udbetalte. Det gjør mig inderlig ondt, men De maa tjene mig i at sige den staffels Mand, hvor meget jeg beklager ham.“

„Jeg tror ikke, han kan skaffe de fornødne Penge,“ vedblev Advokaten.

„Derfor har ingen Penge har, saa har han en Eiendom, saa vidt jeg ved.“

„Saa, De ønsker, at han skal udpanttes?“ spurgte Hr. Ervart med samme Rødblodighed.

„Hjerteløse Menneſte, hvor kan De dog tale om saadant Noget til mig?“

„Saa ønsker De altsaa ingen Udpantning?“

„Al, hvorfor er det nødvendigt?“

„Jeg vil helst have ren Bæst; skal der ſte Udpantning eller ikke?“

Damen forſikrede, at Advokaterne vare nogle ubarmhertige Menneſter, at hun ikke kunde taale at tænke paa ſlige gruſomme Ting, men at hun jo var nødt til at ſige Ja, da der ingen anden Udvei gaves. Derpaa bad hun Hr. Ervart om ikke mere at berøre en ſaa pinlig Sag. Denne ſmilede lidt ſpodſt og ſvarede blot ved at bukke. Vor elſtørdige Vertinde, ſom mærkede, at denne ſidſte Forhandling havde gjort et ubehageligt Indtryk paa os, ſkyndte ſig at udflette det ved at gjenvinde hele ſin ſædvanlige Livlighed. Hun beſtyldte Advokaten for at være tør og mig for at være endnu alvorlige end ellers.

„De begriber ikke,“ tilſoiede hun, „hvor betænksomt og beregnende et ſaadant lidet Hoved kan være. Min unge Venindes Verdensſlogſtab har virkelig hjulpet lidt paa mit ſtaffels Hoved. Jeg kunde ſlet ikke have undværet hende.“

„Det tror jeg gjerne,“ var Svaret.

Jeg rødmede, ſaa ſtamfuld var jeg over de Egenſtaber, ſom bleve tillagte mig. Maden var ikke færdig; derfor foreslog Frøkenen os at ſpadsere en liden Tur i Tuileriernes Have, inden vi ſtulde ſpiſe. Hun forſvandt ind i det Bærelſe, ſom mindede ſaa stærkt om en Alkove, og kom nogle Minuter efter tilbage i et Toilette, ſom langt overſtraalede mit.

Det var et deiligt Veir, og Haven var fuld af Menneſter. Medens vi gik ned ad en ſtyggefuld Allee, mødte vi en Herre og to Damer, ſom ſyntes at lægge Mærke til os. De generede ſig ikke i mindſte Maade for at gjøre Bemærkninger om os i vort Paahor, og jeg kan ikke negte for, at jeg blev meget undſeelig over at høre mig altsor roſende omtalt for mit Udſeende; alligevel tænkte jeg tilſidſt:

Hvem ved, om de ikke have Ret? Jeg var nu i Paris, og Pariserne maa dog have en god Smag.

Samtalen ved Bordet skal jeg ikke forsøge paa at gengive. Jeg kan ikke bisfalde Advokatens Opførsel ved denne Leilighed; han ironiserede med Frøken Benoit og fik hende til at røbe, at hun var rede til at anvende paa sin Person de Komplimenter, vi havde hørt paa Spadsereturen, og hvorfra dog ikke en Gæstepasfede paa hende.

Fjerde Kapitel.

Moder kunde se paa mig, at jeg var i daarligt Humør, da jeg kom hjem; selv syntes hun ganske oprømt. Hun spurgte mig om Grunden til min Fortrædelighed, og jeg fortalte hende, hvad der var påfærret.

„Ved du, mit Barn,“ sagde hun derpaa, „at Tante Leonie har fundet en Mand til dig?“

„En Mand! Hvad vil det sige?“

Moder smilede blot.

Jeg har endnu ikke talt om denne Tante Leonie, som jeg tror var alle Menneskers Tante Leonie. I det Mindste kaldtes hun saaledes i hele Huset, hvor vi boede, og som hun selv eiede og havde beboet i de sidste 33 Aar. Vore Leiligheder laa i samme Etage, og vi mødtes jævnlig paa Trapperne og paa Balkonen, hvor vi spilede med vore Blomster, foruden at hun ofte ligede ind til os og ydede os mangen liden Tjeneste. Hun var hjertensgod, forstandig og munter og syntes at holde meget af mig, hvilket vel havde sin Grund i, at jeg skulde ligne en Søster, hun havde haft, og som var død ung. Hun saa mig aldrig uden at faa Taarer i Øinene, men sagde dog altid Goddag til mig med et venligt og opmuntrende Smil. Da hun havde anstrengt sig forgæves for at skaffe mig

Elever, var hun nu kommen paa den Ide at skaffe mig en Mand, om det kunde lykkes bedre.

„Gaa ud at vande dine Blomster,“ sagde Moder. „Tante kommer nok ogsaa ud paa Balkonen, og saa siger hun dig nok, hvad det er, hun har ifinde.“

Først vilde jeg ikke gaa, men saa tog jeg dog min Vandkande og gav mig ifærd med mine Blomster. Strax efter saa jeg „Tantes“ godmodige Ansigt i Døren.

„Det er en dejlig Aften, ikke sandt, Jeanne?“ sagde hun.

„Jo, rigtig yndig,“ svarede jeg, idet jeg vedblev at vande mit Rosentræ, som stod henne i den anden Ende af Balkonen.

Tante stak Hovedet lidt længere frem og gjorde Tegns til mig, at jeg skulde komme lidt nærmere. Jeg gik hen til hende med min Vandkande i Haanden.

„Man tør aldrig tale rigtig høit her; thi den stemme lille Enke, som bor her nedenunder, staar altid paa Lur. Det maa hun gjøre; hvorledes skulde den Hemmelighed, som jeg forleden Dag betroede til en god Veninde, ellers være kommen ud blandt Folk? Jeg kunde fristes til at sige hende op. Det kunde jeg!“

Jeg indrømmede, at det var bedst at tage sig iagt.

„Lad os altsaa tale sagte,“ vedblev hun. „Jeg har talt til din Moder om en liden Plan, jeg har ubtænkt. Du kunde passe saa godt til en Fætter, jeg har.“

Jeg vilde til at løbe min Vej, men hun standsede mig.

„Han er 28 Aar gammel, har fort Haar, blaa Øine og er over Middelhøide; han har vakkre Træk og er dernæst baade elskværdig og begavet. Endnu er han ikke rig, men han er i en god Vej og tjener godt. Jeg synes nu, at J To

kunde passe saa udmærket sammen. Han har lovet at komme iovermorgen og drikke The hos mig; saa maa du ogsaa komme, saadan ganske tilfældigvis. Ingen Indvendinger, lille Jeanne! Lad nu de Gamle raade! Tag din blaa Kjole paa eller ogsaa den hvide, de klæde dig begge saa godt. Hører du?"

Jeg vilde paa ingen Maade underkaste mig dette. Tante Leonie var imidlertid vanskelig at komme tilrette med, naar hun havde sat sig Noget i Hovedet; derfor turde jeg ikke sige rentud Nei, men indskrænkede mig til at sige: „Tak, jeg vil betænke mig derpaa.“

„Der er virkelig ikke noget Upassende i det,“ vedblev hun. „Fætter Maurice aner Intet. Du kan da gjerne drikke The hos mig.“

Jeg takkede igjen og søgte at lede Samtalen paa andre Gjenstande. Da jeg kom ind til Moder, fortalte jeg hende det Hele og sagde hende tillige, at jeg ikke havde ifinde at gaa ind til Tante den Aften, hendes Fætter skulde komme.

„Deri tager du feil, mit Barn,“ sagde min Stedmoder. „Det vilde netop være et godt Parti, og desuden, hvad resikerer du egentlig? Synes du ikke om ham, behøver du jo ikke at tage ham. Du maa virkelig til at blive lidt fornøstligere. De fleste Egtestaber sluttes jo paa den Maade. Hvad kjende Folk til hinanden? De mødes i et Selskab og tale lidt med hinanden, det er altid Indledningen, og det er der da ikke noget Dndt i. Havde Tante Leonie blot ikke været saa tosset at meddele dig sin Plan, saa havde du dog vist ikke afslaaet at drikke The hos hende!“

Jeg kunde ikke modstaa længere og lovede at adlyde; men da den omtalte Aften kom, havde jeg dog ikke Mod til at gaa derind. Jeg blev hjemme med mit En toi, skjønt Moder rystede paa Ho-

vedet og lovede mig, at jeg aldrig skulde blive gift.

Da jeg den næste Morgen kom ud for at se til mine Blomster, for Tante Leonie strax efter ogsaa ud paa Balkonen til Trods for sine Papillotter og sin Natkappe; hun gjorde sig Umage for at være vred, men det vilde ikke rigtig lykkes hende.

„Dit uartige Barn!“ begyndte hun; men da jeg saa klappede hende paa kinden, blev hun strax formildet. „Tak, den nysgjerrige Enke her nedenunder maa have sagt til Fru Ducot, at her var en ung giftefærdig Herre, thi ikke saa snart havde Maurice sat sig, for hun traadte ind med sin Datter og uden videre blev her til The, idet hun beraabte sig paa; at hun allerede længe gjerne havde villet besøge mig. Datteren opførte sig fornøstigt, og Moderen fortalte hele Tiden om sine fornemme Slægtninge, som jeg nu slet ikke tror, hun har. Jeg havde dog den Fornøielse, at det ikke lod til at gjøre noget Indtryk paa Maurice.“

Jeg ved ikke selv hvorfor, men jeg var ikke rigtig mig selv i denne Tid; mit gode gamle Humør var borte. At jeg ikke havde faaet Elever, dengang jeg søgte dem, havde jeg dog taget mig mere nær, end jeg selv troede. Frosen Benoit plagede mig uophørlig med at tale om min Verdenskundskab, min Snildhed o. s. v., medens jeg under hendes exalterede Væsen troede at opdage mere Egenkjerlighed og Sneverhjerterhed, end jeg havde tænkt mig. Hr. Corard kom af og til; han var altid hoslig, intet videre. Jeg tror, han gjorde ikke lidet Mar af Froskenen, hvilket hun naturligtvis ikke mærkede. Jeg ønskede inderlig at ombytte min nuværende Virksomhed med en anden, som passede bedre for mig; jeg var pirrelig og misfornøiet med mig selv og

Andre, skjønt jeg for Moders Skyld gjorde mig Umage for at vise mig glad og tilfreds.

En Dag bad Tante Leonie min Moder og mig til Middag. Der skulde komme flere Fremmede, og Moder holdt paa, at jeg skulde være pyntet; hun satte endog selv mit Haar. Da vi vare komne ind i Selskabsværelset, faldt mit Die paa en Herre, som sad lidt tilbage og bladede i et Album. Han reiste sig ved vor Indtræden, og Tante præsenterede: „Min Fætter, Hr. Maurice Corvart — Fru Delmare, Frøken Delmare, hendes Datter.“

Gjerne havde jeg løbet min Vei, da jeg saa uventet befandt mig ligeoverfor Hr. Corvart. Det var mig umuligt at sige et eneste Ord, og først efterat Advokaten havde ført en længere Samtale med min Stedmoder, begyndte jeg at blive lidt fattet. Forresten gif Aftenen meget behageligt, hvilket vel tildeels skyldtes vor elskværdige Vertinde. Da vi vare komne ind til os selv igjen, sagde Moder: „Jeg synes meget godt om den Hr. Corvart; han er begavet og vil ganske vist forstaa at bane sig en Vei. Jeg kunde godt lide, at J To fik hinanden, saa kunde jeg være saa rolig for din Fremtid, mit Barn!“

Jeg svarede ikke og kysede blot Moder til Godnat.

Da jeg den næste Dag kom hjem fra Frøken Benoit, saa jeg, at Moder var bleg og havde grædt. Jeg løb hen til hende og spurgte, hvad der var hendet.

„En stor Ulykke, min kjære Pige,“ svarede hun med bevæget Stemme.

„Hvad er der skeet, kjæreste Moder?“

„Den Mand, til hvem jeg havde betroet min lille Kapital, er forsvunden; han er nok løben til Amerika, og jeg har mistet mine Penge.“

Det var et haardt Slag. Jeg søgte at trøste Moder saa godt, jeg kunde; jeg bonfaldt hende om ikke at forlade mig for at rejse til en af sine Døtre, som jo saa godt kunde undvære hende, medens jeg vilde komme til at staa ganske ene i Verden. Vi kunde jo leie en beskeden liden Leilighed og leve ganske tarveligt, indtil jeg var saa heldig at saa nogle Elever, hvilket jo dog engang maatte ske. Min Stedmoder vilde først ikke tage imod, hvad hun kaldte „et saadant Offer,“ men tilsidst gav hun dog efter. Den kjære Moder, hun vilde saa gjerne skjule for mig, at hendes Døtre vist kun nødig tog imod hende, og jeg holdt for meget af hende til at lade hende mærke, at jeg vidste det.

„Men Moder,“ sagde jeg tilsidst, „hvad heder den Mand, som havde dine Penge? Maaste kan Hr. Corvart give os et godt Raad.“

„Hr. Durand i Havre,“ svarede hun, idet hun rystede paa Hovedet.

„Hr. Durand! Alt, det er for Meget!“ Jeg brast i Graad.

„Hvad er der iveien, Jeanne!“ raabte min Moder.

„Alt“, hulkede jeg, „det er den samme Mand, som har Alt, hvad jeg eier. Hele min lille Kapital.“

Det var en sørgelig Aften. Vi søgte at trøste hinanden saa godt, vi formaade. Moder var snarere bedrøvet for min Skyld end for sin egen. Hver Gang hun kom til at se paa mig, fik hun Tønnene fulde af Taarer. Hun vidste, at jeg ikke vilde blive modtagen i det Hjem, hvor hun kunde finde et Tilflugtssted.

„Hvad vilde dog din Fader have sagt?“ spurgte hun tilsidst.

„Alt du har gjort Alt paa bedste Maade,“ svarede jeg og kysede hende kjærligt.

Femte Kapitel.

Mine Dine, tror jeg, vare endnu røde, da jeg den næste Morgen kom til Frøken Benoit. Hun var beskæftiget med Noget, som maatte være hoist ubehageligt for et saa uegennyttigt Menneske, som hun var. Hun var nemlig isærd med at modtage en betydelig Pengefum af sin Advokat, som talte hver en Kulle, før han satte den paa Bordet foran hende. Hr. Evrard hilste paa mig; derpaa saa han med et spottende Smil hen paa sin Klient, som ikke et eneste Dieblisk saa op fra sine Penge.

„Tag det Utsammen!“ raabte hun, da de alle laa udbredte foran hende. „Jeg foragter den usle Rigdom!“

Da Ungen gjorde Mine til at ville tage dem, reiste hun sig op og bar sukende sin Vænt ind i det andet Værelse, hvor vi kunde høre, at hun forvarede den bag Laas og Luffe. Jeg troede, at det var en god Veilighed til at tale med Hr. Evrard om den Ulykke, som havde ramt os; men han var saa fordybet i sine Papirer, at jeg ikke turde tale til ham.

„Er De ikke vel, Frøken?“ spurgte han, idet han saa pludselig saa paa mig.

Jeg fortalte ham i saa Ord hele vor Historie. Han noterede Hr. Durands Navn.

„Det er virkelig meget slemt,“ sagde han saa blidt og venligt, som jeg aldrig før havde hørt ham tale. „Jeg skal se til at gjøre, hvad jeg kan.“

Frøken Benoit kom ind, da hun havde gjemt sine Penge; hun lod ikke til at have megen Medlidenhed med mig.

„Hvorledes!“ ytrede hun med denne noble Ringagt for jordist Godds, som var hende egen, „kan Tabet af det usle Metal virkelig bedrøve Dem? Hvor Ungdommen nutildags er materiel.“

Hun vedblev at troste mig ved at udmale for mig, hvor ulykkelig Rigdommen kan gjøre et Menneske, hvor lidet den er værd at sætte Pris paa, og hvor yndigt det var. Intet at eie, Intet at have, som kunde tynge Sjælen ned mod Støvet, saa at jeg tilsidst næsten maatte tro, at hun ansaa Hr. Durand, som var loben sin Vei med vore Penge, for vor sande Velgjører. Uheldigvis var jeg ikke hoistlyvende nok til at komme til samme Resultat.

Da jeg sagde Farvel for den Dag, gav hun mig mine 40 Francs. Vort Samliv var nu tilende, sagde hun, da Processen ikke længere holdt hende tilbage i Paris, og hun derfor vilde reise til sin Hjerstavn. Hun takkede mig varmt for de gode Raad, jeg havde givet hende, og fordi jeg havde søgt at moderere hendes exalterede Følelser lidt. Hun havde rigtig havt godt af at have mig ved sin Side.

„Men tag Dem iagt for at blive altfor praktist; det tager Sjælen saa let Skade af,“ sagde hun tilsidst til Farvel.

Saaledes endte det med min første „Elev“. Jeg averterede atter i Avisen og atter forgjæves. Folk vare nu engang ikke saa begjærlige efter at saa deres Børn underviste efter min udmærkede Methode. Vi vare en Dag netop isærd med at sælge mit smukke, store Bord til en Mobilhandler, da Hr. Evrard kom og foreslog at kjøbe det til sit Arbeidsværelse. Advokaten kom i det Hele taget temmelig ofte for at give os en eller anden Dødsning om Hr. Durand; snart troede han at være paa Spor efter ham, snart havde han atter tabt ham af Synne. Moder var ganske vort over hans Tjenstvillighed og haabede stadig det Bedste.

Væseren maa ikke tro, at jeg sad med Hænderne i Skjodet, fordi jeg ikke kunde komme til at undervise. Ivertimod, jeg

følte Mod og Lyst til at arbejde: der var kommet en ny Mand over mig. Vi vare saa heldige at saa Arbejde fra en stor Broderhandel, saa vi vare istand til at staae os det Fornødne; men vi maatte ogsaa sy fra Morgen til Aften. Det gjorde mig ondt at se Moder være nødsaget til at arbejde for Penge; jeg selv var ung og stærk og brød mig i Virkeligheden ikke meget om mine tabte Penge. Jeg kan endogsaa sige, at jeg aldrig havde været saa lykkelig som i den Tid. Jeg kunde dog ikke savne den Rigdom, vi nød, dengang min Stedmoder aldrig sagde en venligt Ord til mig. Hvad var al den Overdaadighed, som herskede hos min stakkels Gudmoder, i Sammenligning med det lykkelige, bestedne lille Hjem, vi nu havde? Her var jeg elsket, thi Moder elskede mig nu virkelig; det saa jeg paa hendes hjærlige Blik, og hendes milde Stemme sagde mig det hver Dag.

Da jeg engang kom hjem fra Broderhandleren — der var nu hengaaet nogen Tid, og vi havde arbejdet strengt, næsten over vore Kræfter, for at staae det daglige Brød — fandt jeg Hr. Evarard i en ivrig Samtale med min Moder.

„Jeg er kommen for at melde Dem,“ sagde han, „at Hr. Durand er bleven arresteret imorges. Han har været saa dum at komme tilbage til Paris, og det glæder mig at kunne sige Dem, at Størsteparten af Deres Penge ere reddede.“

Hvor jeg blev glad. Jeg kyskede Moder, jeg næsten dansede paa Gulvet.

„Nu behøver du ikke mere at trætte dine Dine med det Broderi,“ sagde jeg og tog Arbejdet ud af Hænderne paa hende.

„Vi kunne nok behøve at bestille lidt alligevel,“ indvendte Moder, „vi faar jo ikke alt det igjen, vi havde for.“

„Jeg vil ogsaa gjerne vedblive at arbejde, Moder! Men du maa ikke.“

„Mit Barn, Hr. Evarard har endnu Mere at sige dig.“

Jeg saa forbausset paa ham. Ifstedesfor at tale gik han urolig op og ned i Bærelset, hostede og saa til min Moder. Hun kunde ikke lade være at smile.

„Min Frøken,“ sagde Hr. Evarard endelig, „da De traadte ind, talte jeg til Deres Moder om et Duffe, jeg har næret i længere Tid, og som har vundet hendes Bifald. Jeg hører ikke til de Folk, som tale meget; tilgiv mig derfor, at jeg uden videre Indledning spørger Dem, om De vil være min Kone.“

Jeg kunde ikke svare, saa bevæget blev jeg ved dette Spørgsmaal, og saa forundret tillige. Men jeg følte, at Hr. Evarard maatte holde meget af mig for at kunne byde mig sin Haand. Han var ikke af dem, der handlede uoverlagt, og jeg vidste, at jeg kunde stole paa ham.

„Hvorfor svarer du ikke, min Pige?“ spurgte Moder tilfist.

Hr. Evarard saa ængstelig paa mig. Jeg vidste godt, hvad jeg skulde svare, og dog kunde jeg ikke sige et Ord; jeg rakte ham kun Haanden. Han trykkede den til sine Læber, og jeg vendte Hovedet bort for at skjule mine Taarer.

Dermed var jeg forlovet og skulde nu til at begynde et helt nyt Liv. Moder var saa inderlig glad, at jeg takkede Gud af mit ganste Hjerte, fordi han saaledes havde ført mig i en sikker Havn.

Hr. Evarard blev hos os den Dag, og vi tilbragte en lykkelig Aften med hinanden, idet vi lagde Planer for Fremtiden — den Fremtid, som nu snart skulde oplufte sig for os, thi baade Moder og min Forlovede vare enige om, at vi skulde holde Bryllup snarest muligt, og jeg maatte give efter.

Nu er der gaaet ti Aar siden hin Aften. Jeg vil ikke tale til Læseren om de Prøvelser, der ogsaa i min Egtestand vare mig forbeholdte. Ingen, selv den Lykkeligste, gaar jo ganske fri for dem. Jeg vil blot beskrive et Billede, som viser sig for mig i det Dieblit, jeg skriver disse Linier. Det er Vinter; min Mand sidder i en Rænestol og hviler sig efter Dagens Arbejde, medens han holder Joseph, vor ældste Søn paa sit Skjod. Henne ved Kaminen sidder min egen, kjære Moder — ja min Moder, skjønt det samme Blod ikke flyder i vore Aarer. Hun har ogsaa et Barn paa Skjodet, en liden Pige, hvis brune Haar hun glatter, men det er ikke mit Barn, det er den stakkels Louise, hende, jeg engang kaldte min Søster, og som er død for et Aar siden, efterat hendes Mand, en falleret Kjøbmand, først var gaaet forud. Min Stedmoder tog strax hen at hente den lille Louise, for hvem vi med Glæde aabnede vort Hjem. Hun klæder hende altid selv paa og tror at se en Lighed med

den Afdøde, som dog kun er til i hendes Indbildning.

Jeg har ogsaa en liden Pige, det skønne, blonde Barn, som klynger sig op til sin Bedstemoder. Se, hvorledes den gamle Kone skjander sig at gjøre Plads for hende ved Siden af Louise, idet hun saa gjerne vil vise begge Børnene lige megen Kjærlighed. Men de urolige Hoveder holde ikke af at blive længe paa samme Plads; Joseph forlader Faderen, og Louise springer ned paa Gulvet for at lege med ham. Henriette, som nu har sin Bedstemoder hel og holden, lægger kjærligt sit Hoved op til hendes Bryst og bliver overøst med Kjertegn, medens min Moder dog ikke et Dieblit vender Dinene fra sin Kjeledægge. Hun smiler ved hendes muntre Indfald, ved Josephs bestyttende Mine og lægger i al Hemmelighed en Plan for Fremtiden. Kjære Moder, jeg har gjættet for længe siden, hvad du pønser paa; maaske er det ogsaa saaledes Guds Villie.

Om Sandhed og Sandhedsjogen.

Fire Foredrag af Jens Grebe, Kand. theol.

II.

Vi have forrige Gang kastet et Blik udover den Verden, som omgiver os, for at undersøge, hvilke Mærker Sandheds-trangen havde sat paa den, hvor meget denne indre Jld kunde spores i det Ydre. Vi ville idag følge lidt nærmere efter den Enkelte paa hans Vej, medens han søger efter Sandhed; vi ville se lidt paa os selv, hvorledes det gaar os under vort Arbejde for at vinde frem.

Sandhed, sagde vi sidst, derved forstaa vi Meningen i Tilværelsen, altsaa hvorledes det hænger sammen med det

Liv, vi leve, og Livets forskellige Aabenbarelsesformer, hvorledes det hænger sammen med det Liv, som rører sig om os, med de Kræfter, som virke i Verdensaltets storflagne Maskineri.

I Sandhed, et vidt Felt og en stor Opgave; paa mere end et Punkt kræves her en Løsning; paa mere end et Punkt kræves her anstrengt Arbejde; paa mere end et Punkt maa Afgjørelsernes mere eller mindre pinlige Moie til.

Hvorledes staa den Sogende, den, som vil Sandhed, ligeoverfor denne van-

stellige Opgave? Naturligvis yderst forskjellig alt efter Opgavens Art og Betsaffenhed ligesaa vel som efter de Betingelser, han medbringer til dens Løsning. Men lad os se lidt paa, hvorledes det saa ofte gaar den Enkelte her.

Den første Banstuelighed, som møder, naar det gjælder at trænge frem til en dybere Indsigt paa de Sandhedens Ene-merker, hvor Kundskab har overveiende Betydning, er Begrænsningens Nødvendighed. Hvor mangen En har ikke ladet sig forføre af denne saa naturlige Trang til at faa Besked om Alt og er druknet i Mangfoldigheden; han har skummet lidt Fløde af overalt, kan tale med om Alt, har en Mening om Alt, men intetsteds nogen dybere Forstaaelse.

Men vi gaa videre: og vi følge dem, som have sluppet for at snuble over denne Skjebnestein; række da alle disse noget betragteligt frem? Hvor mange af dem, som dog have forstaaet denne Tanke om Nødvendigheden af Arbeidets Fordeling, og som derfor have samlet sin Kraft mere paa det Enkelte, paa det Overkommelige, — hvor mange af dem er der ikke, som igjen have fortabt sig i den rent uadvortes Kundskab, slaet sig til No med dette at have Detaillerne vel inde og en vis Færdighed i deres Anvendelse, men ere gangne den dybere Forstaaelse forbi, fordi de simpelt hen aldrig have tænkt paa, at der var nogen dybere Forstaaelse at lede efter, fordi det at kunne en Ting, det var for dem at k u n n e den, og det maatte man dog billigvis betragte som tilstrækkeligt. Hvor mange af de Studerende f. Ex. have vel stillet Fordringen høiere end til dette at faa en god Examen og være brugbare Folk i deres Livsgjerning; hvor mange af de unge Damer, som med saadan rosværdig Flid og Iver uddannede sig i fremmede Sprog, have tænkt paa, at dette Studium kunde stille andet

Krav til dem, end at de havde sine Regler godt inde og forstode at anvende dem, at de havde Færdighed i at læse og skrive og tale Sproget. Hvor mange have tænkt paa, at dette alt dog kun var en formal Uddannelse, at man desuagtet kan være ganske fremmed for den virkelige Forstaaelse af, hvad man har lært og læst, lidet eller intet have opnaaet af virkelig Erkjendelse af indre Sammenhæng i det Lærte. Dette Arbejde ligner betydelig et Slags Læsning af Sjøn-litteratur, som vistnok forekommer hyppigere, end man kanse tænker. Bogen interesserer i høi Grad, man følger spændt med alle dens enkelte Situationer, alle dens enkelte Udviklinger af den lagte Plan; man ved kanse endog, om forlanges, at gjengive Gangen i Fortællingen Led for Led og er vel inde i hver Løsning af dens Knuder; men Forfatterens Landsretning ved man ingen Besked om; den Ide, han vilde have udtalt gennem sit Verk, den har man maasse ikke Spor af Anelse om engang.

Der er foruden den allerede nævnte endnu en Grund til denne Fordybelse og Fortabelse i Detaillerne; det er vistnok ikke Alle, som ere vidende om, at et Studium har noget mere at byde end disse Detailler, og at det kan stille større Krav end Tilgængelsen af dem. Der gives vist dem, som have seet disse større Krav og bøvet tilbage for Opgavens Banstuelighed; se da kan det ligge svært nær, naar man ikke har denne Løshedens Driftighed, ved Hjælp af hvilken man springer over alle Banstueligheder og tager Løsningen som et Kov, — det kan ligge svært nær at boie afveien, slaa sig til No med den Tanke, at Kundskab er Kundskab, og saa af al Magt kaste sig over Detaillerne (: Enkelthederne) og trænge tilgavn's ind i dem. Se, en Mand, som har baaret sig ad paa den Maade, kan

endog opnaa at faa et stort Ord for sine Kundstaber; han kan blive rost for de nye Opdagelser, med hvilke han har beriget Videnskaben; han kan blive en lærd Mand maatte, blive en af dem, i hvem man kan slaa op som i et Lexikon og faa Bistand om alt muligt; men tiltrøds for al denne Dygtighed kunne Opgaverne ligge lige uløste; den dybere Forstaaelse, den ledende Tanke kan mangle ham fuldstændigt.

Detailleundersøgelserne have naturligvis sin store Betydning til Forstaaelsen af den enkelte Kundstabsgren, til Belysning ogsaa af hele det Sandhedsindhold, Erkjendelsen skal omfatte; men Detailkundstaben har ogsaa en anden Betydning; den er vistnok ofte det stoffende Stof, ved Hjælp af hvilket man bebrager sig selv og andre, saa det tages for Sandhedstemplet selv, hvad der kun var Dørrtrinnene til dets Haller. Det er her som ellers forunderligt at se, hvorledes Menneskene lade sig blænde af Skinnet; det er forunderligt at se, hvor høit den stattes, denne Dygtighed i Detailer og denne rent formale Kundskab uden Aand og Indhold; det er, som man havde slugt alle Sandhedens Statte, naar man kun var i Besiddelse af den. — Og imens gaar Sandheden paa bare Ven Lande imellem og banker forgjæves paa Gudsfolks Døre.

Atter vil man komme til at studse ligeoverfor en ny Erfaring, man gjør paa denne Veie. Jo dybere man trænger ind, jo mere man søger til Bunds, des flere Vanskeligheder stiller der sig En i Veien. Jo mere man søger Enhed i sin Erkjendelse, jo mere man søger at sammenføie de spredte Sandhedskorn til et større Hele, jo mere man af dem søger at danne de Mure, hvorpaa en gennemført Livsopfatning skal bygges, eller jo mere man paa den anden Side

gaar fra de Sandhedsomraader, de Dele af Ens Kundstabsforraad, som staa eller synes at staa i et ligegyldigt Forhold til Ens Livsopfatning, og kommer ind paa dem, der berøre denne nærmere, des mindre vil Bedømmelsen blive uafhængig af individuelle Sympathier og Antipathier, des mere interesseret vil Opfatningen blive.

Hvem af os har vel nogen Forhaands Interesse af, enten en mathematisk Sætning lyder saa eller saa, hvad enten Resultatet af en Tankerække i denne Videnskab bliver det ene eller det andet. Hvorfor ikke? Fordi disse Spørgsmaal ikke staa eller ikke vides at staa i noget Forhold til vor Livsopfatning i det Hele. Anderledes forholder det sig vistnok derimod allerede med de naturvidenskabelige Resultater efter den Stilling, i hvilken man har villet sætte disse til Livsbetragtningen i sin Hælfhed. Staar det vel til at negte, at Interesserne her let komme med i Spillet, at de gjerne ville kaste sit Lod i Vægtstaaalen enten til den ene eller anden Side? Og kommer vi ind paa, hvad vi kunde kalde menneskelige Videnskaber, dem, som behandle Foreteelser paa Aandens Enemærker, til Ex. Historien, kan det vel være noget Menneske ligegyldigt, enten Opfatningen bliver saa eller saa, enten Menneskehedens Lednetsløb fremstilles paa den ene eller den anden Maade? Paa selve Burderingen af Kjendsgjerningerne, paa den Betydning, man lægger i dem, vil Ens Interessert-hed for en eller anden Livsanskuelse uvilkaarlig søge at øve Indflydelse.

Hvorfra ellers den Foreteelse, at Striden altid bliver heftigt, Divergenserne størst, Klostet mellem Opfatningerne mest gabende, naar man kommer ind paa disse mere centrale Felter. Er der Noget, som kan slaa sig til No med den Tanke, at dette alene beror paa den

store Dufkelhed, fom hviler over diſe Spørgsmaal, Nogen, fom for Alvor kan tro, at man i Virkeligheden gaar lige ſaa upartiſt til dem, har lige ſaa lidet her paa Forhaand halot opgjort ſin Dom, fom naar det gjælder det Spørgsmaal, hvorvidt 2 og 2 er 4 eller andre Reſultater af lignende neutral Art? Er der Nogen, fom tror, at ikke ſociale, politiſke, religiøſe eller irreligiøſe Forudſætninger her vilſe gjøre ſin Indflydſe gjældende? Hvorfra ellers den Lidetſtabelighed, fom her ſaa ofte gjør ſig gjældende ved Spørgsmaalenes Behandling? Hvor findes overhovedet det Menneſke, fom er uden deſlige Forudſætninger, fom, om han end ſtaar uden et færdigt, opgjort Standpunkt, ikke har ſine Tilbøieligheder i den ene eller anden Retning? Men er dette ſaa, hvor vanſkelig bliver ikke da den upartiſte Dom!

Men alle rvanſkeligt bliver naturligtvis Stillingen, naar man kommer til det Spørgsmaal, fom vel af Alle maa erkjendes for at være det ſværefte at løſe, Livsopfatningens egentlige Grundſpørgsmaal, dette ſtore Problem: Hvorfra er du? hvorhen gaar du? hvortil ſtal dit Liv tjene? Da taarne ſig Bjerge op for at ſpærre En Veien.

Jeg vil her ikke følge dem paa Vei, hvem den rene Letſindighed eller et Liv i Sandfærnes Rus holder borte fra enhver alvorligere Stræben; jeg vil her alene ſe paa, hvorledes det gaar den, hos hvem der dog kan tales om en noget mere alvorlig Sagen.

Jeg vil heller ikke dvæle videre ved de Vanſeligheder, fom det praktiſte Livs Behov, ſelve Kampen for Tilværelſen medfører. Man bliver optagen af de daglige Gjøremaal, Tanken ſpredes ved dem, ſaa det falder ſvært baade at finde Tid og Ro til at grunde over de dylere-

liggende Spørgsmaal. Jeg vil ikke dvæle ved denne Vanſelighed, fordi den paa den ene Side nu engang for de allerfleſte nødvendigt følger af Livets Kaar, ikke beror paa den Enkeltes eget Forhold, og fordi den paa den anden Side ogſaa har ſine Fordele, hindrer det ørkeleſe matte Grubleri, giver Sindet Spændſtighed til med friſt Kraft at tage Kappetrag med Sfinxen.

Jeg vil ligeſaa lidt opholde mig her ved de Vanſeligheder, fom kunne være betingede af, hvilken Vei man har valgt for at naa frem til Maalet; dette er Forhold, fom vi forſt paa et ſenere Punkt i denne Tankeudvikling vilſe ſaa Anledning til nærmere at overveie.

Men der møder En ſaa mange andre Vanſeligheder, Vanſeligheder, fom viſt nok for en Del kunne møde En om end i ringere Grad, naar man ſtaar ligeoverfor Løsningen af de mere afledede Spørgsmaal, Spørgsmaalene af anden Rang, men fom her forſt ſaa ſin fulde Betydning.

Man ſoler Spørgsmaalets Begt, man kan endog have klar Bevidſtthed om, at det er under Evighedens Anſvar, Afgjørelſen her ſter, ja man kan endog i mange Stunder gaa med en vis Længſel efter, at deſlige ſtore Spørgsmaal kunde gribe En ret, optage Sindet og rive En ud af, løſte En op over al den Smaalighed og Uſjeldom, fom ellers vil holde En i de fine men uſlidelige Lænker, løſte En op over al Dagliglivets Trivialitet, — og dog, trods denne Bevidſtthed, denne Længſel, trods al Anſtrængelſe for at fæſte Tanke og Arbeide paa det ſtore Spørgsmaal, ſaa gaar man der endda ſaa kold og ligegehlidig, fom om hele den Sag ikke fom En ved; alt andet ſelv det meſt fade og indholdsloſe Tvieri kan optage og intereſſere, men det ſtore Livsſpørgsmaal, det har ingen Magt. Ja.

faa tager man vel dobbelt i; aa ja, man gaar og forundrer sig over Fænomenet; man gaar og ser paa sig selv og sit eget Forhold ganske rolig, og ser saa længe, indtil man næsten er bleven for sig, som om man var en fremmed Person, der opførte dette tragikomiske Stueespil, hvis Slutning man kanske endog med en vis Nysgjerrighed forventer, hvorledes dog det Hele vil løbe af.

Dg alt dette — ikke fordi Anden ikke eier Kræfter, ikke fordi den er saa amattet og udtæret, at den ei længer magter at ryste i sine Rænker. Nei det tør vel have hændt med det samme Menneske, som gif sig bunden af en Aftmagtens aandelige Blegfot, at saa senere de store Afgjørelser, Livsspørgsmaalene selv kom over ham og greb ham med sin tunge Jernhaand, satte ham endog meget mod hans Villie og Vist midt op i Livsspørgsmaalenes, Evighedsafgjørelsernes bitre Be. Dg i disse tunge Stunder, hvor Mørke og Nød laa centnertunge over Sindet, hvor snart sagt alle Sunde snyttes stængte, hvor Angstens Be ikke taug hverken Dag eller Nat, i disse Stunder kanske sang det endda derinde i Brystet, tonede Stemmungen ud i Digterens Ord:

„Dg har jeg end seilet min Skude paa Grund, O! saa var det dog deiligt at fare.“ Dg hvorfor? Fordi Sjælen i Kampens Alvor og Nød havde fornummet Evighedskræfterne røre sig derinde, havde faaet en Aelse om, hvad det vil sige, at Anden faar løste sine Binger. Men da var vel ikke Mandslivet aldeles uden Marv og Kraft, i disse Ord's almindelige Forstand, og dog var det saa ganske bundet i Magtløshedens Sammer, hvor man selv vilde ud at gve.

Var det Energitløshed, Magelighed, som gjorde sig gjældende? — maaste, men

den alene forklarer vel neppe den nævnte Foreteelse. Men vistnok er ogsaa Mageligheden en Magt, en Hindring kanske større end man tror, paa Veien frem mod Sandhed. Eller spiller vel ikke Mageligheden en stor Rolle ved det mærkelige Billede, som stiller sig frem for os i de protestantiske Kirkesamfund? En Protestant; hvad vil det sige? Et Menneske, der er stillet for sin Guds Ansigt med sin Bibel i Haand, og som efter den skal finde Veii til Frelse.*) Han har Kirken til Leder og Pegepind, men i Afgjørelsens tunge Stunder staar han ene, som den, der selv bær Ansvar for sit Valg, og den eneste paalidelige Autoritet er for ham den aabenbarede Sandhed. Se dette er en klar Tanke, et greit Standpunkt, og en Protestant, han maa jo kjende sit eget Standpunkt. Dg dog, sørgeligt at sige, — jeg faar bede, at man ikke misforstaaer mig — der findes Protestanter, som tro paa Prestens Autoritet, som føle sig fuldt betryggede ved at holde sig til, hvad han siger, især hvis han er en alvorlig og from Mand; de tør dog ikke driste sig, sige de, til at tro, at de skulde kunne forstaa Sandhedsspørgsmaalene bedre end den, som har gjort dem til sit specielle Studium; — der findes Protestanter, som hente sit Opgjør friskt væk, uden at lade sig genere, fra Partiets Talsmand, fra den religiøse Literatur, som for Tiden er den mest søgte, og svinger saa Partiet, saa gjøre de rasst Svinguingen med; — der findes Protestanter, som kjende sin Bibel mindre vistnok, end de t. Ex. kjende sit Lands mere fremtrædende Forfatteres Skrifter, ja som kanske ere mere fortrolige med Spielhagens eller Turgenjens Ro-

*) At ikke alle protestantiske Retninger kan karakteriseres eller fuldt karakteriseres med disse Ord, siger sig selv.

maner end med den; — der gives Protestanter og det endog gjerne baade ophlyste og fromme Folk, for hvem Bibelen er omtrent en lukket Bog, og hvis religiøse Behov tilfredsstilles ved Prædikener, ved Gossners eller Fredrik Arndts Betragtninger, maaste dertil en Kommunionbog og enfelte af Rosenii Skrifter. — En Protestant uden Bibel, er der Mening i den Ting? Og Grunden til disse Foreteelser, er den i de allerfleste Tilfælde ikke netop den, at man gider ikke have den Umag? Man faar Sandheden saa meget bekvemmere, naar man faar den saaledes tillavet; man gaar saa meget roligere, naar man bare holder sig til de gode Fædre. Man kan ved dette Syn nok forstaa Luthers Dnske om, at alle hans Bøger vare brændte. — Jeg bad om ikke at blive misforstaaet; det forstaaer vel Enhver, at jeg hermed ikke har lastet hverken Præster eller Andagtsbøger. — Der er paa den anden Side dem, —

og jeg beder atter om ikke at blive misforstaaet, som om jeg vilde skjære Alle over en Kam, — der er dem, som tale haanligt nok om dette Autoritetsvæsen og ikke kunne finde stærke Ytringer nok for sin Foragt for det; de have da ogsaa taget Skridtet fuldt ud, som de mene, og kastet Skriftens Autoritet med, og saa, saa hylde de naturligvis den „frie Forffning,“ — og en Læst af Darwins Theorier, et Kngle om Hæfels naturfilosofiske Opfatninger eller Karl Vogts Tanker, et slugtigt Blif i et eller andet populærlærvidenskabeligt Arbeide giver Fyren fuldkommen Holdning, og han er gjennemført tidsmæssig. At trænge noget alvorligere ind i Sagen koster altfor meget Arbeide. Saa havner man da næstligen i den mest holdningsløse Autoritetstro. — Se sligt noget kan Mageligheden foraarstige, og nu, hvem af os tør sige sig fri for den? (Fortf.)

Blandinger. — Nyt og Gammelt.

Mahdien. (Mgbl.) I Sorbonnen holdt for en Tid siden Hr. James Darmesteter et Foredrag om „Mahdien fra Muhamedanismens Begyndelse indtil vore Dage.“ Korånen kjender ingen Mahdi, men ifølge Traditionen skal Muhamed have forudsjagt en Mahdis Komme „til Mennekehedens Frelse.“ I Aarhundredernes Lob er der opstaaet en Mængde falske Mahdier, der have gjort Mirakler, og af hoieste Nogle have fremkaldt blodige Krige og alvorlige Forstyrrelser i den muhamedanske Verden saavel i Asien som i Afrika. Forrige Aarhundrede var meget magert paa Mahdier. I Egypten fik General Lesebre at gjøre med en Mahdi, som

ved vort Aarhundredes Begyndelse fremkaldte en Rejsning mod Franskmændene. Denne Mahdi bildte sine Troesfæller ind, at det franske Krudt ikke vilde sænge i Kanonerne, naar man kastede Støv paa disse. Mahdiens Tilhængere gif paa som Løber, men de bleve sludte i Maskevdis, og med Lethed kuedes Bevægelsen. I Tripolis eksisterer for Diebliffet en Mahdi, som stempler Mahdien i Sudan som Bedrager. Hvad denne Sidste angaar, da mener Hr. Darmesteter, at han kunde blive en Magt, dersom han var et politisk Geni, hvilket han dog ikke synes at være. Engländerne saa derfor nok Bugt med ham (?) saa meget mere som Sudan ikke kan overlades til sin Skjebne.

I disse fjerne Egne har der kun toende Gange i den historiske Tid hersket nogenlunde Orden: I Pharaonerne's Dage for tre Tusinde Aar siden og i den sidste Menneſtealder under Khebidverne. Skulde det ikke lykkes at tilveiebringe Orden nordfra, da maa Sudan angribes fra Nilens Kilder, sydfra, og Taleren mente, at det kristne Abysſinien, støttet af en europæisk Stormagt, vil kunne komme til at optræde paa Skuepladsen som en Deus ex machina (i: som den, der i en Fart afgjør Sagen).

Til Minde om Napoleon den I.'s Nederlag i Rusland er der i Moskwa bygget en pragtfuld Kathedral, som rummer 10,000 Menneſter og har kostet 36 Millioner Kroner. Efter 40 Aars Arbejde er den nu fuldfærdig. Paa Kupelen er opstillet 25 Alen høie Statuer, og den har en Kloſte, som veier omkring 26 Tons.

Mindre Notitſer. Sverige har 389 Baptiſt-Menigheder, som ved Slutten af 1884 talte 27,135 Medlemmer.

— Den gamle Guldgraver Carl A. Olsen skriver i en Indberetning angaaende Guldfundet paa Bommeloen blandt Andet: „Efter 12 Maanedes mere og mindre Tvivl begynder jeg nu at tro, at vi ſtaar over for et Guldland af første Rang.“

— Kjøbenhavn har 280,115 Indbyggere.

— En Dame døde for nogle Maanedes siden i Stavanger efter 13 Dages haarde Lidelser som Følge af, at hun havde afrevet en Finne i Ansigtet.

— General Grant døde paa ſit Landſted i Mount Mc. Gregor, N. Y., om Morgenen d-n 23de Juli. (En kort Biografi findes i forrige Bind Side 217.)

Rebus No. 5 (Af XX.).

ſ ikke $\frac{3 \text{ men}}{\text{læg}}$ rſt

M
Mexico.

(Anm. Egentlig ſkulde Soldaterne marchere til Høire, men vi maa tage Træsnittet ſom det nu engang er).

Indhold: Forunderligere end et Eventyr. — Nogle Ungdomsaar. — Om Sandhed og Sandhedsføgen. — Blandinger - Nytt og Gammelt. — Mindre Notitſer. — Rebus.

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

C. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,

DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johnsen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidsler etc.,

forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Buder, Sæleringe etc.

Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Køge- og Raffelovne samt
Robber- og Blikvarer, Gaardskreditaber og Værktøi, Bygningsmaterialier,
aafom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Nie.

Robber- og Blikvarer reparerer. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

C. C. COOK

Optikus og Uhrmager, har tilfalgts Brillen de bedste
i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre reparerer smukt.
Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

T. E. Egge,

NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjæder, Pan-
teobligationer, Føderaadskontrakter etc. Auditors
Office i Courthuset, DECORAH, IOWA.

J. T. RELF,

PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc

Gamle Billeder kopieres.

Smaaabørn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore, Decorah, Iowa.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hadde og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Syd siden af Water Street = = = = Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

For Galanteri-Varer, Guldstads, Solvtot,
Billed-Rammer,
etc. - - - etc. - - - etc.

Burlington, Cedar Rapids & Northern Ry.

Den lige Linie gennem Staten Iowa til

Steder i Minnesota og Dakota

Staar i Forbindelse med alle vigtige Linier, der gaa mod

Nord, Syd, Ost og Vest.

Nord til Minneapolis, St. Paul og alle Steder i Minnesota, Dakota, Manitoba, Montana, Wyoming og Oregon. Syd til St. Louis og Steder i Illinois, Missouri, Arkansas, Texas og alle Steder Syd og Sydpst. Ost til Chicago og alle østlige Steder. Vest til Council Bluffs, Kansas City og alle Steder i Nebraska, Kansas, Colorado, New Mexico, Utah, Nevada og Californien.

Landjoger-Billetter ere tilsalgs paa alle Coupon-Officer, baade enkelte og for Frem- og Tilbagerejse til Landmarkeder i Iowa, Minnesota, Dakota, Kansas, Nebraska, Missouri og Texas.

Faste Train med Pullmans Palads Sovevogne gaa mellem Chicago og St. Louis og Minneapolis og St. Paul, gaaende fra Chicago paa Chicago, Rock Island & Pacific-Banen, fra St. Louis paa St. Louis, Keokuk & Northwestern-Banen og fra Minneapolis & St. Paul paa Minneapolis & St. Louis-Banen.

Hovedlinien

gaar fra Burlington, Iowa, til Albert Lea, Minnesota; Muscatine-Linien fra Muscatine, Iowa, til What Cheer og Montezuma, Iowa; Clinton-Linien fra Clinton, Iowa, til Elmira, Iowa; Iowa City-Linien fra Elmira til Riverside, Iowa; Decorah-Linien fra Cedar Rapids til Postville og Decorah, Iowa; Iowa Falls-Linien fra Cedar Rapids til Worthington, Minn. og Watertown, Dakota; Belmont-Linien fra Dowse, Iowa, til Madison, Iowa.

Af Oventaaende sees, at næsten ethvert Strøg af Iowa, Minnesota, Dakota og Norden eller Osten, Syden eller Sydpsten fan naaes med denne Linie og dens Forbindelser.

Karter, Tidstabeller og enhver Underretning meddeles ved Henvendelse til Agenter. Billetter findes tilsalgs paa alle Coupon-Officer til alle Steder i de Forenede Stater og Kanada.

C. J. Ives,

Præsident og General Superintendent.

J. E. Hannegan,

Chief Clerk, Passager-Depot.

Cedar Rapids, Iowa.

Burlington, C. R. & N. R. R. Tidstabel for Decorah Station. Regulære Train afgaa og antomme som følger: Train No. 52 (Passager) gaar fra Decorah kl. 1,15 Efterm. og No. 54 (Frugt) kl. 4,00 Form.; No. 51 (Passager) antommer kl. 2,50 Efterm. og No. 53 (Frugt) kl. 8,25 Efterm.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til

JOHN R. SLACK.

Jver Larsen
 sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
 Færdiggjorte Klæder,
 Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
 I Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah - - Iowa.

Decorah Institut.

I Løbet af Sommerferierne vil denne velkjendte Skoles Lokale blive forstørret. Høst-Terminen — 11 Uger — begynder den 31te August. Vinter-Terminen — 16 Uger begynder den 30te November.

Vi kan tilraade vore Læsere
 at købe sit Skotoi hos

L. M. ENGER,
 respektabel Skohandler,
 2den Dor Vest for 1st National Bank,
DECORAH, - - - - - IOWA.

DECORAH BUSINESS INSTITUTE

tilbyder et fuldstændigt Kursus i Bogholderi og Handelslongvinning, det Væsentligste af Regnelunsten, engelsk Grammatik og Forretningskorrespondence for \$20.00. Skriv til A. W. Rich efter en Cirkulær. Institutet begynder sit 3die Aar den 31te August.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
 Office over Winnesheik County Bank, - - - Decorah, Iowa.

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Djøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Bekkested paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nyve Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedere) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohr, Northfield, Minn.

DECORAH WOOLEN MILL

har stadig tilsalgs en fuld Forsyning af

Flaneller,

Uldtepper,

Garn,

Kashimirer o. s. v.,

Alt af eget Fabrikat.

Varene garanteres at være udelukkende af Uld og et Fabrikat af første Sort i sit Slags.

Kom og forjøg det.

John C. Duncan,

Decorah Woolen Mill, Water Street,

DECORAH,

IOWA.

F. N. EGGE,

Smedeværksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hesteskoening, Reparation af Blouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forspørligt.